

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1883.

Andra Kammaren.

N:o 31.

Onsdagen den 25 April.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Fortsattes föredragningen af Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 6, angående stämpelafgiften; hvarvid i ordningen förekom rubriken »Bevis, rörande anmälan om idkande af handel eller annat näringsyrke» uti den i § 3 af Utskottets förslag till förordning angående stämpelafgiften förekommande tariff beträffande stämpel till statsmyndigheternas expeditioner.

*Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

Under nämnda rubrik hade Utskottet för de till densamma hänförliga handlingar föreslagit en stämpelafgift af 3 kronor.

Efter uppläsning häraf yttrade

Herr Hedin: Herr Talman! Jag tillåter mig hemställa, att Kammararen behagade besluta denna rubriks uteslutande ur författningsförslaget. Derigenom blefve icke bevis, rörande anmälan om idkande af handel eller annat näringsyrke, fritt från stämpel, utan komme då att falla under den rubrik, som förekommer sist under rubriken bevis, nemligen: »annat bevis», med stämpel till belopp af respektive 50 öre och 1 krona, eller samma belopp, som stadgas i nu gällande stämpelpappersförordning. Hvarje näringsidkare, hvars yrke lemnar så stor afkastning, att den ej faller under existensminimum, är för inkomsten deraf beskattad enligt bevillningsförordningen, och att dertill ytterligare foga en särskild beskattning för sjelfva rätten att genom arbete sig försörja, synes mig vara en barbarisk princip. Enligt min åsigt skulle man kunna nöja sig med den beskattning, som nu enligt bevillningsförordningen utgår af hvarje yrke, och således bibehålla den stämpelafgift för ifrågavarande bevis, som nu är för dem stadgad.

På dessa skäl hemställer jag, såsom förut är sagdt, att den nu föredragna rubriken måtte uteslutas ur författningsförslaget.

Herrar *Lundblad, Sundström, Granlund* och *J. Johansson* från Stockholm instämde med Herr Hedin.

Herr Lundberg: Jemte det jag instämmer uti Herr Hedins yrkande, anhåller jag få anmärka att, då, såvidt ifrågavarande anmälningsbevis skola expedieras och äfven utan begäran derom utlösas, särskild lösen utöfver stadgad stämpel hos de embetsmyndigheter, som

Angående
stämpel-
afgiften
(Forts.)

omnämnas i 1:sta afdelningen, men icke hos de embets- och tjänstemän, som hänföras till 3:dje afdelningen, bör erläggas, skulle, vid det stämpeln vore lika för begge afdelningarne, hela afgiftsbeloppet för anmälningsbevis af olika embets- och tjänstemän komma att blifva olika. Med afseende å olika rättighet till uppbärande af lösen upptager och föreliggande förslag beträffande »tillståndsbrief för utöfvande af näring eller yrke» olika stämpel för första och tredje afdelningarne eller 3 kronor och 5 kronor, hvilket, liksom förslaget i nu föredragna del eller angående anmälningsbevis, väl må tyckas vara för högt; och hade komiterade för utarbetande af förslag till kungörelse om stämpelafgiften ansett stämpeln för dylika tillståndsbevis böra bestämmas till 1 krona i första och 3 kronor i tredje afdelningen.

Herr E. G. Boström: Det må förlåtas mig, att jag icke finner något barbariskt i det föreslagna stadgandet. Jag vill fästa herrarnes uppmärksamhet på att detsamma icke är allenastående i författningen. Vi hafva ju redan beslutat en stämpelsats af 5 kronor å befälhafvarebref och längre ner i tariffen komma vi till enahanda utgift för styrmän m. fl., som dessutom få enligt gällande bevillningsstadga betala inkomstskatt till staten. Jag tror således att detta förslag rätt väl låter försvara sig.

Beträffande Herr Lundbergs invändning, så kan jag icke inse densammans befogenhet. Han sade, att afgiften för bevisets utbekommande blefve högre efter första än efter tredje afdelningen, därför att magistraten, men *icke* Konungens Befallningshafvande toge lösen för beviset. Jag vill dock fästa den ärade talarens uppmärksamhet på, att detta är ett misstag, ty om han ser efter i expeditionstaxan, så skall han finna, att lösen för beviset utgår i båda fallen och med samma belopp eller 1 krona 50 öre.

Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Herr Ekdahl: Jag ber att få instämma uti det af Herr Hedin framställda yrkandet.

Hvad beträffar den siste talarens yttrande om protokollslösen, så vill jag erinra, att den är betydligt lägre vid häradsrätt än vid rådstufvurätt. Och om nu en stämpel af 3 kronor ytterligare kommer till, så blir det ganska betungande för en mindre näringsidkare att få vidkännas en så dryg utgift, hvarifrån en i stad bosatt person svårigen kan undslippa, då der alltid uttages protokollslösen för den minsta anmälan till rätten.

Som sagdt, jag ber att få instämma i Herr Hedins yrkande.

Herr Hedlund: Så vidt jag kan förstå är här icke fråga om tillståndsbevis, utan om qvitto å anmälan om idkande af handel eller annat näringsyrke. Den här föreslagna stämpeln är afsedd att utgöra en ersättning för det besvär, som embetsverken hafva med att mottaga detta papper och qvittera det. Detta papper har i grunden samma egenskap, som det qvitto eller anmälningsbevis, hvilket Kammaren i dag på förmiddagen beslöt skulle beläggas med en stämpel af 25 kronor. Jag förundrar mig icke öfver, att talaren på upplandsbanken vill nu

vara med om dessa tre kronor, men snarare därför att han icke vill hafva 20 kronor, hvilket skulle stått i full harmoni med beslutet i förmiddags om bevis på anmälan om tidnings utgifvande, ty om äfven denna skatt af tre kronor må kunna sägas drabba hårdt en obemedlad yrkesman, så är det dock säkert att flertalet af dem, som komma att betala 25 kronor för anmälan om en tidnings utgifvande, befinna sig i vida sämre ekonomisk ställning än de yrkesmän, som skola betala nu ifrågavarande bevis. Jag vill i sjelfva saken icke yttra mig mycket hvarken för eller mot, men man har inom Utskottet icke velat sätta ner eller frångå en afgift, som redan finnes, och för min del anser jag, att, då man icke är tvungen att lösa bevis öfver denna anmälan, utan kan därförutan drifva sitt yrke, hvilket icke är fallet med utgifvande af periodisk skrift, så kan man icke mycket hafva att invända mot denna afgift. Ville man ställa den i harmoni med det beslut, som i förmiddags fattades, skulle beloppet blifva mycket högre.

Herr E. G. Boström: Jag vill endast med anledning af Herr Ekdahls yttrande erinra, att underdomstolar på landet icke mottaga anmälan om utöfvande af näring eller yrke eller medgifva sådan rätt, hvilket äfven synes af författningsförslaget, der stämpelbeloppet upptages under första, tredje och fjärde afdelningarne, men ej under den andra, som omfattar underdomstolar på landet. Herr Ekdahl tycktes icke hafva observerat detta.

Med afseende å Herr Hedlunds yttrande, att vederbörande myndighets åtgärd allenast vore att inregistrera verkställda anmälningar, vill jag anmärka, att denna uppfattning icke torde vara fullt riktig, ty lagen fordrar vissa kvalifikationer för den, som skall utöfva näring eller yrke, och vederbörande hafva att tillse, att dessa kvalifikationer förefinnas.

Jag anhåller fortfarande om bifall till Utskottets förslag.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet Herr Statsrådet Themptander: Skulle man anse, att allt i skatteväg vore väl bestäldt dermed, att den så kallade allmänna bevillningen utginge, hvilket den förste ärade talaren tycktes antyda, då behöfdes icke någon stämpelpappersförordning och ej heller allt besvär i öfrigt med mångahanda olika skatteformer, men nu är det ty värr icke så, utan den omständigheten, att vi hafva en direkt bevillning, är så långt ifrån att verka tillfredsställande för det ändamål, hvarför staten behöfver upptaga skatter, att denna bevillning tvärt om utgör allenast ett mindre bidrag till statens behöf. Således tror jag icke, att man får från den utgångspunkten bedöma den skattelag, som här föreligger.

Som herrarne torde hafva sig bekant, har detta förslag tillkommit på hemställan af skatteregleringskomitén. Denna hade i sitt förslag hemställt, att skatten måtte påläggas den anmälan, som enligt lag skall ega rum för rättigheten att utöfva näring eller yrke. Med den uppfattning, som i Kongl. Maj:ts proposition gjort sig gällande derom, att i allmänhet inlagor från enskiilda till myndigheter skola vara skattefria, kunde jag icke förorda, att en sådan anmälan skulle

*Angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)*

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

beläggas med skatt i detta fall, då det ej skedde i alla andra. Derför har jag, med accepterande af skatteregleringskomiténs förslag i själfva principen, ansett skatten böra läggas på de bevis, som myndigheten utfärdar om dylik anmälan. Denna förändring innebär dock i själfva verket mera, än att skatten lägges på den ena eller andra handlingen, ty, under det att anmälan är obligatorisk, så att ingen utan ansvar kan undandraga sig den, är deremot ingen enligt lag skyldig att lösa det bevis, hvars stämpelbeläggning här är i fråga. Nu vill jag icke påstå annat än att det vanligtvis lär brukas att utlösa detta bevis, men ingen är dock i regeln härtill tvungen. För öfrigt får jag säga, att, om man fasthåller, att stämpelskatten bör upptagas vid sådana tillfällen, då en person pakallar en myndighets medverkan för främjande af något sitt intresse, och vidare att denna beskattning företrädesvis bör tillämpas, då det kan antagas att skattens utgörande icke är förenadt med alltför betungande verkan för den skattskyldige, så föreställer jag mig, att den nu ifrågavarande afgiften icke kan verka synnerligen tryckande. Vi skola nemligen komma i håg, att enligt gällande näringsförfattning det icke är behöfligt att göra någon anmälan för utöfvande af yrke till själf försörjning, d. v. s. då man utöfvar det själf eller utan annat biträde än af hustru och hemmavarande barn. Det är endast den, som skall utöfva ett yrke med biträde af andra personer, som behöfver göra en sådan anmälan, och i sadant fall kan jag icke föreställa mig att en stämpelafgift af 3 kronor för ett bevis, hvilket gäller för personens hela lifstid, kan anses hänförlig till mera betungande skatter.

Herr Hedin: Jag vill erinra medlemmen af Bevillnings-Utskottet, min ärade vän här i granskapet, att det är en icke oväsentlig skilnad mellan de personers ekonomiska ställning, hvilka begära tillståndsbervis såsom t. ex. blifvande skeppsmäklare, och deras, hvilka tänka drifva åtskilliga *små* näringsyrken i städerna eller på landet.

Hvad vidare den omständigheten beträffar, att det icke skulle förefinnas någon skyldighet för dem, som vilja utöfva ett yrke af det slag, hvarom denna rubrik handlar, att lösa bevis rörande anmälan om yrkets idkande, så må det möjligen förhålla sig så, ehuru jag ej är fullt säker derpå. Men en sådan persons intresse fordrar att han förskaffar sig detta bevis, för att han ej må blifva trakasserad af ordningsmakten såsom den der obehörigen, utan föregående anmälan, utöfvar yrket.

Beträffande Herr Finansministerns yttrande, att man genom den föreslagna stämpeln skulle korrigera en ofullkomlig inkomstskatt, så vill jag erinra, att man i stället borde söka skaffa en bättre inkomstskatt än den vi för närvarande hafva eller som för närvarande är föreslagen, och att den skatt, som tages upp i stämpel på bevis för rättigheten att försörja sig med sitt arbete, väl icke kan väga synnerligen tungt i händelsernas vägskaal till korrigerande af en orättvis inkomstskatt.

Vidare tror jag, att Herr Finansministern hade orätt i det argumentet, att denna skatt *i regeln* ej skulle blifva synnerligen tryckande. Den anmärkningen verkar åtminstone icke på min uppfattning af sa-

ken. Mig synes det nemligen vara ganska betänkligt, om den, låt vara i ett fåtal fall, blir tryckande. Men antalet sådana fall blir nog ej ett fåtal, ty den träffar det talrika näringsidkande småfolket, således dem hvilka en orättvis skatt ju alltid drabbar hardest.

Slutligen vill jag anmärka att, så vidt mitt minne ej sviker, Herr Finansministern hade orätt, då han sade att skattekomitén föreslagit en skatt af 3 kronor på anmälan om utöfvande af yrke. Jag vågar tro att jag icke misstager mig, om jag säger, att skattekomitén i detta fall föreslagit en skatt af 2 kronor.

Herr Wieselgren: Man har här tvistat om, huruvida något utfärdande af bevis skulle blifva en följd af den anmälan om bedrifvande af näring eller yrke hvarom här är fråga, och Herr Finansministern har, såsom jag tror, förnekat att det är föreskrifvet att man skall utlösa sådant bevis, fastän han kunde medgifva att det i de flesta fall så praktiserades. Ja, nog är det ett faktum att det praktiseras så; men jag tror det är något vågadt att säga, att lagen icke känner till denna praxis. Jag vill i det afseendet påminna om 3 mom. af 9 § i 1864 års näringsfrihetsförordning, der det står: »I det bevis, hvilket om fullgörandet af sådan anmälan varder utfärdadt, bör upptagas» etc. Lagen tyckes således sjelf, åtminstone i detta fall, förut-sätta att bevis skall utfärdas.

Hvad sjelfva saken angår, skall jag bedja att få instämma i det yrkande, som Herr Hedin framställt.

Herr Olof Jonsson: Innan Bevillnings-Utskottet beslöt att för Riksdagen framlägga en del af denna stämpelförordning, voro åsigt-erna ganska delade om lämpligheten af en sådan åtgärd. Många af oss förestälde sig att, om man komme in så här på förhand med ut-låtande, de olika intressena i hvarje förändring, huru obetydlig den än vore, skulle se en skatteförhöjning, som skulle komma att framkalla protester i många former, hvilka protester deremot knappast skulle komma i fråga, om stämpeltaxan först framlades, sedan utgången blifvit känd af de stora frågorna, till hvilka stämpelförordningen är äm-nad att utgöra ett supplement. Utskottet stannade emellertid vid det beslut, som vi se här i betänkanDET.

Jag hemställer nu till Kammaren, om det verkligen kan blifva någon tidsvinst att så här fästa sig vid hvarje småsak, utan att skatte-satsen har den ringaste betydelse. Utskottet har velat befordra skynds-amhet i Riksdagens göromål genom att redan nu framlägga betän-kanDET, men kommer Kammaren att gifva sig in i en vidlyftig debatt för hvarje sak, äfven om den är snart sagdt utan betydelse, så blir ti-den förspild, i stället för att man skulle vinna tid såsom Utskottet afsett.

Hvad särskildt den nu ifrågavarande afgiften beträffar, måste man till en början medgifva att den finnes förut. Den är visserligen lägre, men en höjning från 50 öre à 1 krona till 3 kronor kan väl icke spela någon stor rol i ens ekonomi. Vidare får jag fästa uppmärksamheten på att vid ett annat tillståndsbevis har afgiften sänkts, så att höj-

*Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

ningen här motsvaras af en nedsättning der, och då tycker jag att det kan vara udda och jemnt. Jag begriper derfor icke, hvilka verkliga skäl man kan hafva att hänga upp sig på en sådan bagatell.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Sjöberg: Jag skall endast tillåta mig erinra om — hvad Herr Chefen för Finansdepartementet också redan anmärkt — att icke någon enligt 1864 års förordning är skyldig att lösa sådant bevis, hvarom här är fråga. Det är enligt författningen föreskrifvet, att anmälan om närings eller yrkes utöfvande i stad skall ske hos magistraten. På landet åter skall sådan anmälan göras hos Konungens Befallningshafvande eller kronofogden i orten eller den person, som Konungens Befallningshafvande för ett visst mindre område förordnar att emottaga sådana anmälningar. Öfver dessa anmälningar skall hållas förteckning hos vederbörande, med skyldighet för kronofogden och den särskildt tillförordnade personen att till Konungens Befallningshafvande inom medlet af hvarje månad insända sådan förteckning, omfattande de anmälningar, som under näst föregående månaden skett. Beträffande det fall, som min tillfällige granne här nyss nämnde, eller anmälan enligt 3 mom. i 9 § af näringsförordningen, skall jag tillåta mig upplysa om det förhållandet, att detta mom. endast rörer sådana personer, som gå eller fara omkring på landet för att sälja varor. Dessa personer skola naturligtvis hafva bevis, på det att vederbörande kronobetjening må kunna vaka öfver att sådan näringsrätt icke obehörigen utöfvas. Detta 3 mom. af 9 §, sådant detta författningsrum nu lyder, har tillkommit på Riksdagens egen begäran. De fleste af Kammarrens ledamöter torde ännu hafva i friskt minne, att det för några år tillbaka var en allmän klagan öfver det ohägn, som gjordes af sådana utskickade, hvilka egentligen voro kommissionärer för utländingar, och plotrade bort allt möjligt eländigt kram på landsbygden samt åstadkommo mycken skada äfven i moraliskt hänseende. Detta föranledde tillkomsten af förordningen den 20 Juni 1879, hvarigenom vissa §§ af 1864 års förordning ändrades och hvori, bland annat, uttryckligen föreskrefs, att för dessa kringflackande handelskommissionärer skulle utfärdas bevis för det nyss antydda ändamålet. — För öfrigt finnes icke — jag upprepar det — någon föreskrift, som förpligtar att lösa bevis angående anmälan om utöfvande af ett näringsyrke, om det också är en sed, hvilket jag dock lemna derhän, att dylika bevis i allmänhet begäras; men någon skyldighet att lösa dem är det, som sagdt, icke. Ty allt, hvad en person har att göra för att få utöfva ett sådant yrke, som här åsyftas, är, att han gör en anmälan derom samt inkommer med bevis, att han eger god frejd samt råder öfver sig sjelf och sin egendom. Detta är allt. Hvad sjelfva saken angår tillägger jag emellertid icke den ifrågavarande stämpelförhöjningen synnerlig betydelse, änskönt jag icke vill förneka, att den i vissa enskilda fall må hafva sin vigt. Att densamma till exempel för den, som vill utöfva en näring af större omfattning, såsom en fabriksidkare, en handverkare eller bruksegare, saknar all betydelse, torde åtminstone vara gifvet.

Herr Granlund: En föregående talare och ledamot af Bevillnings-Utskottet sade att Kammaren icke borde fästa sig vid småsaker, och att den här föreslagna förhöjningen från 50 öre till 3 kronor icke hade något att betyda. Jo, mine herrar, den betyder ganska mycket, ty den drabbar en stor mängd mindre bemedlade och fattiga personer, hvilka för att erhålla behörighet att utöfva ett yrke till sin försörjning måste för sin anmälan derom lösa ett sådant bevis, hvarom här är fråga. Den här uttalade åsigten, att man icke vore pliktig att lösa detta bevis, är alls icke känd eller tillämpad åtminstone i småstäderna. Magistraten utfärdar nemligen på hvarje dylik anmälan ett bevis derom, och den, som har gjort en sådan anmälan, anser sig också skyldig att lösa detsamma — och skulle nu få betala en sexdubbel stämpelafgift.

Här finnes också en annan omständighet att taga i betraktande. Ifrågavarande stämpelafgift skulle nemligen drabba en fattig handtyverkare, som sitter med en eller två arbetare, kanske ock ingen, lika hårdt som den störste grosshandlande eller fabrikant. Detta kan icke vara rättvist. Jag tror således, att det nog kan tala vid att granska den föreslagna förhöjningen, ty om den också för mången kan vara en småsak, skulle den dock drabba en mängd fattiga personer ganska hårdt — helst äfven andra bevis för behörighet att utöfva ett yrke erfordras, hvilka också kosta särskild lösen — jag för min del anser den ifrågavarande förhöjningen allt för hög.

Herr Hæggström: Jag skall icke stödja mig på det argument, som den föregående talaren anförde, nemligen att en stor del af de personer, som måste lösa ifrågavarande bevis, äro så fattiga, att den föreslagna förhöjningen skulle för mycket tynga dem. Men hvad jag i denna så väl som i föregående punkter af detta betänkande fäst mig vid är, att Bevillnings-Utskottet, hvaraf halfva antalet ledamöter är från denna Kammare, är så benäget att höja bevillningen, när det icke behöfves. Det är detta som jag finner märkvärdigast. Jag tror, att när behof verkligen förefinnes att öka statsverkets inkomster, Kongl. Maj:t nog skall sköta om den saken och inkomma med proposition till Riksdagen, och i sådana fall har det åtminstone hittills varit vanligt att denna Kammare varit det återhållande elementet. Men nu har Utskottet gått in på åtskilliga förhöjningar, ehuru det hetat att detta förslag blott skulle innehålla mindre väsentliga förändringar och endast vara att betrakta såsom en förbättrad uppställning af de stadganden, som redan finnas i den nuvarande förordningen, under det att alla större förändringar, som Kongl. Maj:t föreslagit, skulle uppskjutas tills de s. k. stora frågorna blifvit behandlade. Detta betänkande skulle således endast innehålla klara saker. Men jag vill lemna derhän, huruvida denna plan blifvit så lyckligt utförd. Emellertid har man nu på en höft föreslagit, att ifrågavarande stämpelafgift skall höjas från 50 öre till 3 kronor, och Utskottet har, i stället för att hålla igen, vips beslutat denna förhöjning. Och ingen af Utskottets ledamöter har häremot reserverat sig. Det märkvärdigaste af allt i denna sak är dock det yttrande, som nyss faldes af en ledamot i Bevillnings-Utskottet. Det är visserligen sant, sade han, att Utskottet i denna punkt föreslagit en förhöjning, men herrarne få trösta sig med att i en kommande punkt stämpel-

Angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)

avgiften i stället blifvit sänkt. Det är ungefär som att säga till Pehr: trösta dig du öfver den högre stämpelavgiften som drabbar dig, ty Pål har i stället fått en lägre — men jag befarar att Pehr blir föga tillfredsstäld med denna dåliga tröst.

Jag skall icke längre upptaga tiden, utan inskränker mig till att instämna i Herr Hedins yrkande.

Herr Rubenson: Såsom ledamot af Kammaren kan jag icke med tystnad och utan gensaga mottaga den upptuktelse, som jag i likhet med Kammarens öfrige ledamöter fått af en af Bevillnings-Utskottets ledamöter. Han klandrade att man här fäster sig vid småsaker, och granskar hvarje post i det förslag Utskottet framställt. Jag frågar: hvad skola vi annars göra? Såsom jag fattat meningen dermed att Bevillnings-Utskottet nu afgifvit betänkande öfver särskilda delar af stämpelförordningen, har den varit att sätta Kammaren i tillfälle att med noggrannhet gå igenom dessa punkter, om hvilka Utskottet föreställt sig att de icke hade något samband med de stora frågorna. Har detta icke varit meningen, utan har afsigten varit att detta betänkande skulle behandlas på hafs, då kunde Utskottet gerna hafva låtit alltsammans hvila till slutet af riksdagen, ty då hade Utskottet säkerligen vunit sin afsigt. Men jag kan icke tro att detta varit Utskottets mening, utan jag tror att den ärade utskottsledamoten talade för sig sjelf och icke för Utskottet.

Vidare yttrade samme ledamot, att denna här föreslagna höjning i afgiftssatsen icke kunde betyda så mycket eller kännas så tryckande, då Utskottet i en annan punkt föreslagit en lindring. Detta är ett resonnement som icke låter försvara sig, såsom det redan blifvit visadt af en föregående talare.

Hvarifrån har det närvarande behovet att öka statsverkets inkomster kommit? Jo, till en god del därför, att man föreställer sig, att de gamla, med jorden invuxna skatterna träffa orättvist, och därför har man velat taga bort dem. Men icke hjälpes denna orättvisa dermed att då man pålägger andra skatter, man väljer sådana som man vet vara orättvisa eller om hvilka man ej gör sig klart, huruvida de äro orättvisa eller ej.

Hvad nu denna särskilda post beträffar, kan jag å ena sidan icke neka till att den deri föreslagna förhöjningen i många fall icke kan anses vara af någon betydelse för den, som skall utgöra avgiften, ty 3 kronor för ett näringsbevis är i många fall icke någon afgift att tala om. Deremot kan å andra sidan icke bestridas, att fall kunna finnas, i synnerhet i småstäder och köpingar, då denna förhöjning skulle drabba ganska hårdt.

Under sådana omständigheter och då dertill kommer att man icke vet huru mycket staten skulle vinna på den föreslagna förhöjningen, tror jag att rättast vore att återremittera denna punkt, på det att den måtte blifva tagen i öfvervägande i samband med de uppskjutna delarne af stämpelförordningen. Jag hemställer därför om återremiss.

Häruti förenade sig Herr *Wedberg*.

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

Herr Lundberg: Om än icke må vara stadgadt eller tydligt, att expedition eller bevis rörande anmälan för idkande af handel eller annat näringsyrke skall, såsom beträffande tillståndsbref för utövande af näring eller yrke samt bevis om anmälan för utskänkning af kaffe och té är ostridigt, meddelas och utlösas, är dock säkerligen förhållandet, att af de anmälände hos städernas magistrater ästundas i allmänhet genom protokollsutdrag bevis, som till ådagaläggande af den verkställda anmälningen och dymedelst vunnen rättighet anses erforderligt; och om hos Konungens Befallningshafvande eller landsstatstjensteman efter skedd löneroglering rimligen icke borde för dylik, för den anmälände behöflig, expedition erläggas afgift annorledes än genom stämpelafgift, skulle ju, så vida stämpelbelopp vore lika för 1:sta och 3:dje afdelningarne, afgiften eller kostnaden för expeditionen medelst tillägg af lösen hos magistrat blifva olika. Den af Herr Boström åsyftade expeditionstaxa är ännu endast ett förslag och innehåller i allt fall icke något bestämdt förklarande härutinnan, helst deruti måste upptagas lösen för sådana bevis, som af Konungens Befallningshafvande eller landsstatstjensteman på grund af särskild begäran utfärdas. Förslaget att bereda staten betydligare inkomst genom hög stämpel å ifrågavarande anmälningsbevis tyckes just förutsätta, att sådana bevis skola meddelas och utlösas. Öskäligt måtte väl vara att bestämma en väsentligt högre stämpel än lösen, eller om denna utgår endast såsom för diariibevis, ferdubbelt högre än den lösen, som erlägges, helst de, hvilka anmäla sig till idkande af handverk, nog vanligen äro mindre bemedlade. Jag anser mig därför böra vidhålla mitt instämmande uti yrkande om ändring af hvad i förevarande hänseende föreslagits.

Herr Olof Jonsson: Jag skall endast söka att något reda begreppen för Herr Rubenson. Af mitt förra yttrande tyckes mig alldeles tydligt framgå, att jag menade, att det icke vore Utskottets fel, om Kammaren genom att fästa sig vid hvarje liten småsak i betänkan det förspilde tiden för Riksdagens arbete i öfrigt. Jag afsåg icke med mitt yttrande att gifva Kammaren någon lexa, utan det innebar endast ett urskuldande för Utskottet, om behandlingen af förevarande fråga skulle, oaktadt den redan nu framlagts för Kammaren, taga mera tid i anspråk, än om den först senare inkommit till Kammaren.

Hvad Herr Hæggströms resonnement beträffar, måtte han väl dock medgifva, att det varit välbetänt af Utskottet att nu, såsom Kongl. Maj:t föreslagit, söka utjemna afgiften för dessa bevis, som stå i paritet med hvarandra, ty någon synnerlig olikhet förefinnes icke mellan beviset nu i fråga och tillståndsbeviset längre fram. Hvad åter vidkommer Utskottets idé att söka åstadkomma förhöjning i en del afgifter, har Kammaren nyss genom nedsättning af afgiften för en enda post jemkat bort ett större belopp än Utskottet ansett kunna vinnas genom en tillökning i afgiften för dessa bevis, så att med afsigten att på denna väg skaffa staten en förhöjd inkomst är det icke någon fara.

Herr Hedlund: Jag skall bedja att få lemna en upplysning, som gäller icke blott denna punkt utan kanske äfven en och annan af de följande.

*Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

Här har yttrats, att Utskottet kommit in med förslag om åtskilliga förhöjningar, utan att hafva tagit hänsyn till, om dessa förhöjningar verkligen vore af nöden, ty en förhöjning i afgifter skulle endast kunna ifrågakomma i sammanhang med lösningen af de stora frågorna, och först sedan dessa inkommit och afgjorts kunde de behof pröfvas, som af deras utgång blefve en följd. Jag får dock fästa uppmärksamheten på, att det finnes åtskilliga andra omständigheter, som kunna påkalla en förhöjning i en och annan punkt, oberoende af de stora frågorna, till exempel frågan om den personliga skyddsafgiftens upphörande. Detta är en fråga, som är helt och hållet oberoende af ofta berörda »stora frågorna», och om denna afgift upphäfves, kan det vara godt att hafva en ersättande tillgång på annat håll. I alla fall bero dessa små förhöjningar äfven af en annan omständighet. Som Kammaren ser, har Utskottet uppgjort alternativa förslag till förhöjningar för en del poster, sasom till exempel för fullmakter. Detta har skett med hänsyn till utgången af de stora frågorna och deraf uppkommande statsbehof, hvadan Utskottet ansett sig icke böra framlägga dessa poster för Kammaren, förr än nämnda frågor blifvit afgjorda. Deremot har Utskottet ansett sig redan nu böra afgifva yttrande beträffande den del af stämpelpappersförordningen, som kunde af Kammaren pröfvas, oberoende af nämnda frågor, för att icke hoppa för många oafgjorda ärenden på en gång. Och icke vore det väl heller lämpligt att ställa så små förhöjningar som dessa, om hvilka här är fråga, i samband med de stora armé- och skattefrågorna. En sådan fråga, som kan afgöras oberoende af de stora frågorna, är t. ex. den om afgiften för apoteksprivilegierna, och Kammaren har i dag äfven beslutat höja stämpelafgiften för bevis om utgifvande af en tidning, helt och hållet oberoende af armé- och skattefrågorna. En och annan tillökning kan äfven vara af nöden jemväl i det fall, som af mig nyss anmärktes, att man stryker bort en och annan inkomstkälla, hvarmed jag särskildt erinrade om fragan angående den personliga skyddsafgiften, eller nedsätter den föreslagna afgiften vid en och annan punkt, sasom till exempel i fråga om vederhäftighetsbevis. Jag tror således att hvarken Kongl. Maj:t eller Utskottet bör uppbära förebräelser för det de i en eller annan punkt tillstyrkt någon förhöjning af de nu utgående stämpelafgifterna, oberoende af de stora frågorna.

Herr E. G. Boström: Med afseende på Herr Rubensons yrkande om återremiss, vill jag blott erinra, att det dess värre icke är möjligt att få något slags statistisk utredning beträffande verkan af den förhöjning, som här är i fråga. Något statistiskt materiel finnes ej, hvaraf man kan bedöma hvarken verkan af denna eller någon annan ifrågasatt förhöjning i stämpeln, och jag tror därför, att en återremiss till Utskottet i det syfte, Herr Rubenson föreslog, icke skulle leda till något resultat. För min del anhåller jag om bifall till Utskottets förslag.

Herr Hedin: Jag tror att en statistisk utredning af denna fråga icke är synnerligen af behofvet påkallad.

En ärad ledamot af Bevillnings-Utskottet frågade i sitt första an-

förande rörande denna sak för en stund sedan, om en så liten afgift som 3 kronor väl kunde spela någon synnerlig rol, i en persons ekonomi. En sådan fråga kan emellertid icke få ett allmängiltigt svar; ty rollen beror på de särskilda personernas ekonomiska ställning, om hvilka det här är fråga. Jag erinrar mig att man inom skattekomitén temligen länge och ganska ifrigt debatterade frågan om stämpelafgift på stadsrådsfullmakter. Majoriteten motsatte sig dock detta förslag under anförande af det skäl, att statsrådsplatserna åtminstone under närvarande tid vore så osäkra, att man därför icke borde beskatta fullmakten. Jag vill väl icke motsäga den faktiska giltigheten af detta påstående, men tillåter mig att erinra, att det gifves vissa *andra* små näringsyrken, de om hvilka det i den nu föredragna rubriken är fråga, som möjligen, till äfventyrs äro nästan lika osäkra och bestämdt mindre inkomstbringande än statsrådsbefattningarne. Den ärade utskottsledamoten borde kanske icke hafva så generelt sagt, att en så liten summa som 3 kronor icke kan spela någon rol i en persons ekonomi, och han skulle säkerligen icke heller gjort det, om han sett, såsom jag såg för några månader sedan, stråfsamme, arbetsamme, men fattiga personer gråta och vrida sina händer därför att de för första gången blifvit taxerade till *en* kronas bevilling. För personer i *den* ställningen spelar verkligen en utgift på 3 kronor en viss rol.

Jag vidhåller mitt förra yrkande.

Herr Wieselgren: Jag vill endast erinra Kammarern derom, att för en hel mängd, som behöfva sådana bevis, hvarom nu är fråga, är det icke nog med att de måste betala *denna* afgift, ty de måste också lösa bevis, att de råda öfver sig sjelfva och sin egendom; och ett sådant bevis kostar enligt gällande expeditionstaxa 5 kronor. Det sväfvade ett löje öfver mångas läppar, när en talare här midt emot påstod, att nu omtvistade affigften skulle drabba »en mängd utfattiga personer». Ja, man kan visserligen skratta åt försöket att uppkalla betänkligheter mot förhöjningen af *den* afgift, om man tänker på grosshandlande och brukspatroner. Men det är icke endast sådana som drifva näringar och yrken, och därför behöfva göra här i fråga varande anmälan, utan bland desse närings- och yrkesidkare finnes det verkligen också en stor mängd fattiga personer, hvilka, säga hvad man vill om att de *icke* äro *skyldiga* att lösa bevis derom, dock *måste* göra det af samma anledning som dessa kringvandrande »handelsresande», om hvilka jag nyss tog mig friheten erinra Kammarern; ty äfven de förre måste legitimera sig. Väl heter det att de endast skola göra anmälan; men när ordningsmakten infinner sig och frågar med hvad rätt de drifva sitt yrke, måste de hafva beviset i sin hand för att dermed klarera sig för annars möjligen inträffade trakasserier.

Öfverläggningen var slutad. Efter upptagande af de meningar, som derunder förekommit, gaf Herr Talmannen, enligt dem, propositioner dels på bifall till Utskottets hemställan, dels på återremiss, dels ock på yrkandet att den ifrågavarande rubriken måtte ur tariffen utgå; och fann Herr Talmannen den förstnämnda propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering begärdes, i anledning

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

Angående
stämpel-
afgifften.
(Forts.)

hvaraf, och sedan till kontraposition antagits deras mening, som yrkat rubrikens uteslutande ur förordningsförslaget, en omröstningsproposition af följande lydelse uppsattes, justerades och anslogs:

Den, som godkänner hvad Bevillnings-Utskottet i förevarande förordningsförslag hemställt i fråga om stämpelafgift å »Bevis rörande anmälan om idkande af handel eller annat näringsyrke»

röstas Ja;

Den, det ej vill,

röstas Nej;

Vinner Nej, har Kammaren beslutat, att ifrågavarande rubrik skall i sin helhet ur förordningsförslaget utgå.

Omröstningen, i vanlig ordning verkställd, utföll med 113 Ja mot 54 Nej; hvadan Utskottets förslag blifvit af Kammaren godkänt.

I fråga om rubriken »Bevis, af landtmätare», hvilken expedition Utskottet ansett böra vara från stämpel fri, yttrade

Herr Helander: Justerare af mått och vigter äro understundom nödsakade att utgifva bevis i tjensten, hvilka alltid hafva varit stämpelfria. Nu skulle, efter denna tariff, dessa tjänstemäns bevis falla under rubriken: »Bevis, annat» och, då de hänföras till tredje afdelningen, draga en stämpel af 50 öre. Jag kan icke tro annat än att detta förhållande uppkommit derigenom, att man kanske icke alls erinrat sig dessa tjänstemän vid uppgörandet af förslag till stämpelafgiften. I alla händelser tror jag att det är mindre nödigt att belägga dessa tjänstemäns bevis med en stämpel af 50 öre, då bevis af landtmätarne äro fria. Jag anser därför det vara rättast att förhållandet får blifva som det hittills varit, helst fördelen häraf tillkommer icke tjänstemännen sjelfve utan allmänheten. Då en rättelse nu ganska lätt kan ske, skall jag bedja att få göra det tillägg till rubriken i fråga, att nemligen efter: »af landtmätare» tilläggas orden: »och justerare.»

Öfverläggningen förklarades slutad, hvarefter Herr Helanders yrkande bifölls; och skulle alltså i förevarande rubrik, som för öfrigt godkändes, efter ordet »landtmätare» tilläggas orden »och justerare». Utskottets förslag under de härnäst följande rubrikerna från och med »Bevis om uppvisning af pass» till och med af »Bilbref» godkändes.

Beträffande stämpelafgift för »Burbref» hade Kongl. Maj:t föreslagit, att sådan skulle i Stockholm och Göteborg utgå med 50 kronor samt i andra städer med 20 kronor.

Uti Utskottets förslag åter lydde ifrågavarande rubrik sålunda:

Angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)

	1 afd.	
	kr.	ö.
<i>Burbref:</i>		
<i>i Stockholm och Göteborg:</i>		
för handlande och fabrikörer	20	—
» andra borgare	10	—
<i>i öfriga städer:</i>		
för handlande och fabrikörer	10	—
» andra borgare	5	—

Efter föredragning af denna hemställan, mot hvilken Herr *Olof Jonsson* inom Utskottet reserverat sig, lemnades ordet, på begäran, till

Chefen för Kongl. Finansdepartementet Herr Statsrådet *Themptander*, som anförde: Äfven i denna punkt har Utskottet gjort en icke oväsentlig förändring i det af Kongl. Maj:t framlagda förslaget. Stämpelbeskattningen på borgarebref eller burbref har, såsom herrarne känna, ganska mycket sysselsatt förgångna tidens lagstiftare, och minnesmärken deraf qvarstå i nu gällande författning, som på en hel sida och i öfver 30 stämpelsatser behandlar ifrågasvarande sak. Nu beder jag att få fästa uppmärksamheten derpå att här hafva vi en handling, som ingen menniska har skyldighet att förskaffa sig. Man kan utöfva hvilken näring eller hvilket yrke som helst, utan att behöfva förskaffa sig burbref eller borgarebref. Ingen är pliktig att förse sig med denna handling, men anledningen hvarför ännu en sådan handling utfärdas, och anledningen hvarför någon ännu anser det vara för sig af vigt att förskaffa sig en sådan är, att man derigenom bereder sig en ekonomisk förmån eller, rättare sagt, en viss eventuel rätt till framtida ekonomiska förmåner. Förhållandet är nemligen att det finnes i åtskilliga städer fonder och pensionsanstalter, hvilka äro uteslutande förbehållna det burskaps-egande borgerskapet, och för att få komma i åtnjutande af delaktighet i sådana anstalter är det som åtskilliga personer fortfarande i vissa städer anse det ligga i deras intresse att förskaffa sig burbref eller borgarebref.

Det är ju således alldeles tydligt att denna handling enligt de grunder, som gjort sig gällande å stämpelbeskattningens område, är en sådan, som med skäl kan bära en dylik beskattning. Detta har också Utskottet erkänt, men Utskottet har vidtagit nedsättning i åtskilliga fall af det belopp Kongl. Maj:t föreslagit. Då Kongl. Maj:t ansett att burbref i Stockholm och Göteborg skulle draga en stämpel af 50 kr. och burbref i öfriga städer 20 kr., så har Utskottet föreslagit i Stockholm och Göteborg för handlande och fabrikörer 20 och för andra borgare 10 kr. samt i öfriga städer för handlande och fabrikörer 10 och för andra borgare 5 kr. Nu ber jag dock att få erinra, att i Stockholm kostar för närvarande ett burbref t. ex. för en grosshand-

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

lande 33 kronor i stämpel, under det att ett dylikt enligt det nya förslaget icke skulle kosta mer än 20 kronor. Deremot blir det enligt Utskottets förslag någon förhöjning i flere mindre städer. Jag tror emellertid icke att man i detta fall behöfver hysa några betänkligheter vid att taga de siffror Kongl. Maj:t föreslagit. De äro visserligen höjda något äfven för Stockholm och Göteborg, men om man tager i betraktande att denna stämpelsats i en längre tid varit oförändradt gällande, så torde det vara skäl att, när nu en revision af stämpelförordningen eger rum, denna stämpelsats höjes så, att den må kunna, med hänsyn till penningvärdets förändrade beskaffenhet, motsvara det värde denna skatt egde för årtionden tillbaka.

Jag beder dessutom att få fästa uppmärksamheten på en annan omständighet, den nemligen, att den fördelning, som Utskottet har gjort i detta förslag af olika stämpelsatser, är beräknad icke ensamt efter olika städer utan efter som personen är antingen handlande och fabriker eller annan borgare. En sådan fördelning synes mig vara mindre lämplig. Det är bekant att vi redan i lagstiftningen hafva ganska mycken svårighet att uppdraga gränsskilnaden mellan fabriksrörelse och sådan rörelse, som bedrifves handtverksmessigt. Särskildt i statistiskt afseende hafva mycken olägenhet och många svårigheter vallats af denna fördelning uti fabriksnäring och handtverksnäring. Jag förstår icke att det kan vara skäl att i stämpelförordningen fortfarande uppdraga en sådan gräns mellan fabriker och andra borgare. Icke heller kan jag just finna att det ligger i sakens natur, att det skall vara någon skilnad mellan handlande och fabrikanter å ena sidan och öfriga borgare å den andra. Ty det lär väl finnas åtskilliga handtverkerier, som bedrifvas i en sådan omfattning, att det icke gifves någon anledning att beskatta dem mildare än åtskilliga mindre handlande. I forna tider, då man icke fick bedrifva en rörelse utan att hafva förvärfvat burskap, kunde man med fog anse en så hög stämpelskatt olämplig, men då det nu för tiden icke är någons skyldighet att skaffa sig detta burskap, så anser jag att detta är en beskattning, för hvilken Kamnaren icke bör hysa någon synnerlig betänklighet.

Det är dessa skäl för burbrefvens stämpelbeläggning, som jag velat för Kamnaren framlägga på samma gång jag fäst uppmärksamheten på det mindre lämpliga i den fördelning uti olika kategorier af yrkesidkare, som Utskottet föreslagit.

Herr Hedlund: Det som föranledt Utskottet till den nedsättning, som här föreslagits, har hufvudsakligen varit de två omständigheter, som af Herr Finansministern berörts, samt först och främst den, att ingen har skyldighet att utlösa dessa bref.

Då man inom Utskottet sökte erhålla underrättelse om huru ofta dylika bref utfärdades, så erfor man att i Göteborg hade på en lång följd af år *intet* dylikt utgifvits. Deremot hafva sådana blifvit utfärdade i Stockholm och i åtskilliga andra städer. Förhållandet har varit, att det funnits gamla testamentariska föreskrifter med särskild hänsyn till enkus och gubbus och dylikt, i följd af hvilka personer böra, då de vilja komma i åtnjutande af härmed förenade förmån, underkasta sig att lösa burbref och betala den med dem förenade afgiften. Det

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

är således just de svagaste elementerna i samhället, som komma att drabbas af denna afgift. Vidare skall staten i sjefva verket komma att vinna på att afgifterna nedsättas. Må hända komma många att taga ut sådana bref om afgiften är måttlig, hvilka deremot torde draga sig undan därför om afgiften är för hög. Detta var också anledningen hvarför man ansett sig böra skilja emellan de personer, som stå i den kategori att de hafva bättre råd att betala, nemligen handlande och fabrikörer och de mindre handtverkarne. Utskottet har emellertid icke förbisett, att denna klassifikation är svår att göra. Men i verkligheten torde saken nog reda sig. Ty om en handtverkare, som drifver sin rörelse i större skala, föredrager att varda fabrikör, löser han ock det dyrare burbref, som gäller för denna kategori. Deremot kan det finnas en handtverkare, som icke eftersträfvat denna titel, utan föredrager att betala den mindre afgiften. Någon svårighet för magistraten att bestämma kvalifikationen torde icke förefinnas. Om en person anmäler sig för erhållande af burskap å en viss näring och uppgifver att denna näring tillhör den mindre kategorien, så lär väl ingen magistrat komma att påtvinga honom burbref å en näring af den högre kategorien, och omvänt torde väl icke, om han begär det dyrare burbrefvet, han erhålla ett sådant å en näring af den mindre kategorien.

Det blefve, såsom sagdt, i min tanke en fördel för statsverket att den föreslagna stämpelafgiften nedsattes, om man nemligen åsyftar att bereda någon statsinkomst, och det är äfven rättvist ur den synpunkten, att det i allmänhet är de svagaste elementerna af befolkningen, som söka burskap till följd af de fördelar, som de tro sig hafva att deraf förvänta på sin ålderdom eller för sina efterlevande.

Herr Rydén: De skäl, som den siste ärade talaren åberopat för bifall till Utskottets förslag, torde kunna förtjena afseende, i fall förhållandena verkligen vore sådana, som Utskottet föreställt sig. Men sedan den nya förordningen angående utvidgad näringsfrihet utfärdats, hafva förhållandena förändrat sig derhän, att hvem som helst kan anmäla sig till erhållande af burskap, och magistraten anser sig icke skyldig att pröfva huruvida han verkligen är näringsidkare. Det står visserligen i gällande näringslag, att man skall hafva idkat näring i tre år för att kunna erhålla burskap, men detta iakttages icke. Hvem som helst kan göra anmälan hos magistraten om att han är t. ex. grosshandlare eller skomakare och derå utfå burbref. I Upsala inträffade för några år sedan, att 5 å 8 personer begärde burskap för att kunna få del i åtskilliga fonder. En var underofficer, men de öfriga kände man icke till. Det har verkligen i flera städer, der för burskapsegande borgare finnas särskilda fonder, utbildat sig det oskicket att man genom att skaffa sig burskap söker erhålla del i dessa fonder. Under sådana förhållanden torde det vara skäl att belägga burbref med temligen hög stämpel, i synnerhet som de kunna medföra rätt till del i befintliga fonder, som tillhöra borgareskapet. En person, som redbart sköter sitt yrke, kan nog lätt skrapa i hop de penningar, som erfordras för stämpeln, äfven om den skulle sättas till det belopp,

*Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

som Kongl. Maj:t föreslagit. Är det åter en person, som söker burkskap allenast för det ändamålet att han må få del uti ifrågakomma fonder, så torde det vara allt skäl för handen att han får betala en någorlunda hög stämpel å burbrevet. Jag tror därför att regeringen i detta hänseende träffat det rätta genom den af regeringen föreslagna stämpel. Skulle emellertid en ny näringsförordning komma att utfärdas, hvarigenom anmärkta olägenheter undanröjas, så kan man vidtaga en förändring i stämpelpappersförordningen, för att det af Herr Hedlund åsyftade mål må ernås. För närvarande bör man dock, enligt mitt förmenande, bifalla Kongl. Maj:ts förslag, på det att man må kunna stänga personer från att söka burkskap endast för att erhålla del i åtskilliga fonder.

Jag yrkar bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Lönegren: I den nu gällande stämpelpappersförordningen äro burbref eller, såsom dessa handlingar kallas, borgarbref upptagna till mycket olika belopp. Stämpeln vexlar mellan 1 krona och 33 kronor i 30 poster, olika för olika städer och olika för olika yrken. Ett sammanförande af dessa mycket vexlande stämpelafgifter har därför allt skäl för sig, i synnerhet som det är nästan omöjligt att utgrunda någon rimlig orsak till alla dessa olika stämpelbelopp. Bevillnings-Utskottet har också accepterat Kongl. Maj:ts förslag om ett sådant sammanförande, men deremot ansett rättvisan fordra, att i afseende å stämpelbeloppet göra skilnad ej endast mellan å ena sidan Stockholm och Göteborg och alla öfriga städer å den andra, utan äfven mellan å ena sidan handlande och fabrikörer och å den andra öfriga borgare. Utskottet har äfven ansett de af Kongl. Maj:t föreslagna stämpelbeloppen af 50 och 20 kronor vara för höga samt i stället föreslagit 20, 10 och 5 kronor, utgörande dessa belopp medeltal af de stämpelafgifter, som för närvarande äro för borgarbref bestämda. Jag beder dock få fästa uppmärksamhet derpå, att de utaf Utskottet föreslagna stämpelafgifterna i vissa fall äro högre än de, som nu utgöras; den lägsta stämpeln enligt gällande författning är 1 krona, men den den lägsta enligt Utskottets förslag deremot 5 kronor. För frågans bedömande beder jag dessutom få anmärka, hvad äfven Herr Finansministern redan erinrat, att ingen har skyldighet att lösa burbref, utan beror detta på hvars och ens godfönnande. Det vanligaste torde vara, att man utlöser burbref för att derigenom tillförsäkra sig och sin efterlevande familj förmåner af delaktighet i de pensions- och understöds-kassor, som sedan äldre tider i flera städer förefinnas. I detta afseende är stämpeln å burbref på sätt och vis en skatt på behovet och omtanken för framtiden; och ur denna synpunkt sedt har förslaget icke mycket skäl för sig. Det skulle må hända då vara mera skäl att nedsätta eller helt och hållet borttaga stämpeln. Då antalet lösta borgarbref numera är ganska ringa och under de sist förflutna åren alltmera nedgatt, anser jag denna punkt vara såsom inkomstkälla för statsverket af föga vigt och betydelse.

Då jag emellertid inom Utskottet deltagit i det beslut, hvartill Utskottet kommit, yrkar jag bifall till Utskottets förslag.

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

Friherre Leijonhufvud: Af det yttrande, som Chefen för Finansdepartementet afgifvit synes det, som om burskap egentligen söktes för att komma i åtnjutande af den fördel, som vissa kassor erbjöde, och icke för sjelfva burskapets skull. Men som, efter hvad jag kan förstå, dessa kassor icke tillkommit genom statens medverkan, utan bildats af enskilda personer och korporationer, kan väl icke i denna åstundan att få del i nämnda kassor ligga något skäl för staten att sätta högre afgift för burbreffs erhållande, allra helst som burskapet i och för sig icke medför den ringaste förmån från statens sida. Då emellertid från åtskilliga håll anmärkningar blifvit framställda mot att personer, som icke på något sätt kunna göra anspråk på delaktighet i berörda kassor, endast genom förvärfvande af burskap bereda sig tillfälle till en sådan delaktighet, så tyckes mig enda rätta utvägen till förekommande af ett dylikt missbruk vara, att man från vederbörligt håll söker få sådana föreskrifter bestämde för dessa kassor, att de endast kunna disponeras för deras ursprungliga ändamål, och icke komma hvem som helst till godo, blott mot erläggande af en viss, i det hela obetydlig afgift.

Jag har intet yrkande att framställa, utan har med dessa ord endast velat angifva min åsigt om saken.

Herr Sjöberg: Till en början beder jag om ursäkt, i fall jag kommer att upprepa hvad en och annan talare förut yttrat. Men som det tyckes råda en viss oklarhet i fråga om förhållandena rörande burskap och rättighet att erhålla sådant samt att utöfva handel och yrke, vill jag erinra om hvad Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet redan anmärkt, nemligen att det icke finnes åliggande eller tvång för någon att söka burskap. Sökes åter sådan, så gäller hvad som föreskifves i kap. 3 Handelsbalken, och saken blir beroende på pröfning af borgmästare och råd. Jag kan derföre icke förstå hvad man menar med talet om att kreti och pleti kunna vinna burskap. Sådant lemnas, såsom sagdt, icke utan vederbörlig pröfning af derom gjord ansökning.

Här i Stockholm finnes det vissa societeter, vissa klasser af handels- och handtverksidkande borgare, hvilka från gammalt bildat fonder och kassor, som sedermera ökats genom donationer. Det händer derföre, om ock mera sällan, att här i hufvudstaden burskap sökes för att vinna delaktighet af nu antydda förmåner. Herr Hedlund upplyser visserligen, att burskapssökande nu mera icke förekommer i Göteborg. Men, som sagdt, här i Stockholm inträffar det emellertid en och annan gång att burskap sökes, och då väl alltid under den förutsättning, att den burskapsidkande, då han på ålderdomen blifvit orkeslös och oduglig till arbete, kan behöfva hjälp och i synnerhet att han må kunna bereda sina efterlevande en fördel.

Hvad angår den klassifikation, Utskottet gjort, så förefaller den mig besynnerlig, för att icke säga något annat. Jag har tagit mig friheten att vid flere tillfällen framhålla, hurusom det nu mera hardt när är omöjligt att uppdraga någon skilnad mellan fabriker och handtverkare; och, om någon af herrarne hafva behagat kasta en blick på den redogörelse, som Kommerskollegium årligen afgifver rörande fabriker och handtverkerier i Sverige, skall det visa sig, att här finnas fabri-

Angående
stämpel-
afgifften.
(Forts.)

kanter af ganska egendomlig beskaffenhet, det vill säga sådana fabrikanter, hvilkas rörelse i sjelfva verket äro af den obetydlighet, att de antagligen kunna sköta densamma utan annat biträde än af hustru och hemmavarande barn. Men de anmäla sig hos vederbörande magistrat som fabrikörer samt upptagas i den förteckning öfver sådana, hvilken nämnda myndighet eger att upprätta, hvarefter de vidare under denna mera anspråksfulla benämning förekomma i Kommerskollegii årsberättelser.

Att tala om fabrikörer å den ena sidan och andra borgare å den andra är i sjelfva verket en oegentlighet, som sålunda icke låter sig försvara, åtminstone icke med hänsyn till förhållandena i berörda afseende här i Stockholm, der det finnes handtverksidkande borgare, som hvar för sig uppväga hundradetals dylika, af mig nyss antydda fabrikörer. Då så är kan jag icke rätt fatta, hvartill denna indelning skall tjena. En annan sak är, om man finner den af Kongl. Maj:t föreslagna afgiften för burskaps erhållande för högt tilltagen. Derom kunna meningarne vara delade. Men hela denna klass-skilnad mellan handlande och fabrikörer, å ena, samt andra borgare, å andra sidan, kan jag icke finna annat än i högsta grad oegentlig; och är det ur denna synpunkt, som en återremiss af förevarande del af Utskottets förslag möjligen skulle kunna ifrågasättas, ehuru jag icke vill framställa ett sådant yrkande, emedan det vill synas mig af de föregående besluten, som om Kammaren vore angelägen om att i nu föreliggande frågor definitivt bestämma sig.

Jag har, såsom sagdt, endast velat fästa uppmärksamheten på det oegentliga i den här föreslagna indelningen — i öfrigt öfverlemnande åt dem, som kunna vilja göra något särskildt yrkande, att framhålla, huruvida de ifrågavarande afgifterna må anses vara för höga eller ej.

Herr J. Johansson från Stockholm: I motsats mot dem, som talat för Kongl. Maj:ts förslag, vill jag hembära Bevilnings-Utskottet min tacksamhet för att det ifrågäställt en nedsättning i dessa afgifter för burbbref. Jag hade dock varit Utskottet ännu mera tacksam, om det hade föreslagit samtliga afgifter till lika belopp, d. v. s. till det lägre, så väl för Stockholm och Göteborg som för rikets öfriga städer.

Jag kan icke förstå hvad det kan vara för en skilnad mellan dessa olika fabrikörer och köpmän. De flesta bland Sveriges öfriga städer äro af köpmän och industriidkare ganska talrikt representerade här i Kammaren, och jag frågar, om mången bland dessa skulle vilja med t. ex. 100 procent stå tillbaka för en liten Stockholmsköpman eller för en liten industriidkare här på platsen. Det tror jag visserligen icke. Hvad nu angår det förhållande, som nyss här framdragits, att kreti och pleti söka vinna burskap och kunna vinna det, så kan jag tryggt påstå att, om de också skulle vinna burskap, så komma de icke in i en förening, dit de icke höra. En bryggeriförening släpper icke in en garfvarer och en viktualiehandlareförening en kryddkramhandlare. Hvad beträffar skälet, hvarför burskapsbref egentligen uttagas i Stockholm, så är det därför att Stockholm relativt till sin folkmängd eger flere så kallade pensionsinrättningar och kassor än någon annan stad i hela riket. Jag är sjelf sedan många år tillbaka ledamot af en dylik

pensionsförening, der vi dela ut ända till 5 å 6,000 kronor om året. Många af våra yngre köpmän, som man visserligen icke kan kalla fattiga, men som dock befinna sig i ganska knappa vilkor, skulle vilja inträda i denna förening, men det kunna de icke och hafva icke kunnat, emedan de icke kunna åstadkomma den summa på en gång, som erfordras för att vinna burskap, utan i vissa fall hafva de förmögnare måst göra sammanskott för ändamålet. Är det då icke billigt, när burskap icke behöfves för något annat skäl än detta, att man sätter afgiften så lågt som möjligt, på det att så många som möjligt af våra yngre köpmän må sättas i tillfälle att på ålderns dagar hafva tillgång till någon liten hjälp och icke behöfva falla fattigvården till last.

Om någon skulle hafva kommit på den föreställningen att derigenom en minskning i statsinkomster skulle inträda, så får jag säga att jag fast hellre tror att de skola genom en sänkning af stämpelsatsen komma att ökas.

Jag vet icke, om jag vågar yrka något sådant, som att Stockholm och Göteborg måtte blifva likställda med öfriga städer i riket. Det är dock mitt yrkande för närvarande. Vinner jag icke framgång härinnan, ansluter jag mig till Utskottets förslag.

Herr Hedlund: Jag har icke rätt kunnat uppfatta de yrkanden, hvarpå proposition blifvit begärd, men det har förefallit mig som om en föregående talare yrkat återremiss i ändamål att få upphäfd den skilnad, som i Utskottets förslag finnes uppdragen emellan handlande och fabrikörer å ena, och andra borgare å andra sidan, äfvensom att den siste ärade talaren instämt i samma yrkande. Jag beder nu att få ytterligare betona hvad jag förut yttrat, nemligen att ingen förbiser att dessa kategorier flyta in i hvarandra, men på samma gång bör det vara klart att det finnes en ganska bestämd skilnad emellan dem. Skomakare och skraddare och dylika yrkesidkare, de få gå och gälla som handtverkare, äfven om de drifva sin rörelse i mycket stor skala; deremot kallas den, som tillverkar t. ex. lack eller något dylikt, äfven om det sker i mycket liten omfattning, fabrikör. Det är mycket riktigt att handtverkaren kan vara en mycket förmögnare man än fabrikören, men det är ju samma förhållande, som förefinnes emellan borgare och handtverkare i större och mindre städer, då sådana, som bo i de senare, kunna vara vida mera förmögna än deras yrkesbröder i Stockholm och Göteborg. Likväl har man gjort en skilnad emellan Stockholm och Göteborg och öfriga städer i riket, därför att man betraktar förhållandena i *allmänhet*. Denna skilnad emellan fabrikörer och handtverkare torde således ega lika stor giltighet som skilnaden emellan de begge nämnda städerna och öfriga städer.

Vill nu Kammaren sätta ned *hela* afgiften till ett lägre belopp, så må detta för min del gerna ske, men vill man icke detta, så torde Utskottets förslag böra föredragas framför det af Kongl. Maj:t afgifna. Sättes nemligen afgiften för hög, så lära de flesta icke kunna eller icke vilja köpa den med burbrefven afsedda förmånen till alltför högt pris, och på den grund skulle statsverket få större fördel af den nedsatta afgiften än af den högre.

Hvad en talare från Upsala yttrade om att i Upsala samhälle

Angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)

kreti och pleti kunde vinna burskap, anser jag icke vara något att fästa afseende vid. Det visar blott att myndigheterna i Upsala gå origtigt tillväga, men inverkar alldeles icke på sjelfva saken.

Herr Wieselgren: Nog ligger det något »antikt» i denna punkt med dess olika indelningar, det lärer väl icke kunna förnekas. För det första möter man den gamla skilnaden mellan högre och lägre borgerskap, mellan köpmän och handtverkare. Det är en gränsbestämning, som genomgick forna tiders näringslif, men som nu borde vara föråldrad och därför tagas bort. Säkert är också att — säga hvad man vill — det kommer att möta ganska stora svårigheter att i särskilda fall tillämpa fördelningen i dessa klasser.

Vidare kan det leda till ganska både löjliga och obilliga konsekvenser, när man i fråga om denna beskattning skiljer vissa städer från andra — sätter Stockholm och Göteborg för sig och sedan i en hop alla andra rikets städer. Jag har suttit en lång stund och väntat på att någon af de ärade representanterna från Malmö skulle uppträda och protestera mot en klassifikation, som i både ett och annat afseende är af beskaffenhet, att den icke bort kunna tålmodigt af dem fördragas, då den ju nedsätter deras i så många afseenden mäktiga stad till samma kategori som de obetydligaste bland Sveriges småstäder. Eller skulle det icke förefalla äfven dem, som om man vore försatt hundra år tillbaka i tiden, när man ser förslag framställas, som äro till så i ögonen fallande grad stridande mot nu rådande förhållanden? Jag skall icke bry mig om att göra något yrkande; men så mycket tillåter jag mig säga, att Bevillnings-Utskottet skulle bättre uppfattat sin tid genom att frångå än genom att ånyo fastläsa dessa gammaldags klassifikation.

Herr Sjöberg: Jag anser mig böra erinra den ärade ledamoten från Göteborg, som tillika är ledamot af Utskottet, att jag icke gjorde något yrkande. Jag sökte, så godt jag det förmådde, lemna en helt kort utredning af de förhållanden, som i förevarande hänseende vore rådande, och jag kom till den slutsats, att den klassifikation, Utskottet gjort, vore olämplig. Detta har också den näst föregående talaren ytterligare framhållit och jag skall i det afseendet icke yttra något vidare än att, eftersom Herr Hedlund talade om den gamla häfdvunna skilnaden mellan fabrikanter och handtverkare, ytterligare betona, att det i verkligheten är alldeles omöjligt att vid tillämpningen alltid fasthålla en dylik åtskilnad, enär hvilket handtverk som helst *kan* bedrivas såsom fabrik. Man skall i särskilda fall bedöma de olika yrkena hufvudsakligen efter den större eller mindre omfattningen af en rörelse. Man har ju t. ex. hvad bryggerier beträffar — hvarom förut här i Kammaren talats och som ju är en mycket vanlig affär — ganska stora olikheter. Denna handtering bedrivs i många fall som husslöjd, men också, så väl här i Stockholm som på flera andra orter i riket, i den allra största utsträckning eller såsom fabriksnäring.

När jag senast hade ordet yttrade jag visserligen att en återremiss kunde ifrågasättas, men jag gjorde icke något yrkande derom, emedan jag trodde och fortfarande tror mig finna Kammaren be-

nägen därför. Jag tillåter mig nu för att, om möjligt, förena de olika meningarna hemställa, att en nedsättning af den föreslagna, nu förevarande stämpelafgiften må ega rum så till vida, att burbref i Stockholm och Göteborg skola beläggas med stämpel på 10 kronor och i de öfriga städerna med sådan å 5 kronor. Detta är mitt yrkande.

Herr Olof Jonsson: Jag får bekänna, att jag var ganska odeciderad inom Utskottet, huruvida det skulle vara lämpligast att sätta en fixerad afgift lika för alla eller göra den fördelning, som Utskottet föreslagit. Men då den gamla stämpelförordningen hade olika afgifter, så trodde vi att det kunde vara betänkligt att frångå dem, och af detta skäl sönderdelades dessa afgifter, så att Stockholm och Göteborg å ena sidan och rikets öfriga städer å den andra togs till grund för indelningen. Jag tror för öfrigt, att det skiljer ganska litet, om man tager den ena eller den andra satsen. Det förhåller sig nemligen så med denna stämpelafgift, att, efter de uppgifter vi förskaffade oss i Utskottet, under år 1880 utfärdades i Stockholm summa 40 burskapsbref, i Göteborg intet, i Malmö 2 och i Norrköping 6. Såsom herrarne finna, är det rent af likgiltigt, om man tager den ena eller andra satsen. Emellertid tror jag det icke vara skäl att sätta afgiften lägre nu än förut, utan har jag ansett de af Kongl. Maj:t föreslagna afgifter endast böra nedsättas till 20 kronor i Stockholm och Göteborg samt 10 kronor i de öfriga städerna. Att, såsom Herr Sjöberg ansåg skäligt, nedsätta berörda afgifter till resp. 10 och 5 kronor, skulle blifva att göra dem allt för små. Men om Kammaren finner lämpligt att bestämma 20 och 10 kronor utan vidare indelningar, skall jag icke hafva något deremot, men jag gör icke något yrkande.

Herr Sandwall: För så vidt jag kan förstå, har förhållandet på senare tider blifvit sådant, att man söker burskap och betalar årliga afgifter, icke därför att man har skyldighet att lösa en sådan handling, utan för att blifva delaktig i en kassa, som icke är statens utan deras, hvilka äro delegare i densamma. För detta skall man likväl betala stämpelafgift till staten.

De flesta som söka burbref göra det mindre i syfte att sjelfva be-
gagna sig af de fördelar, för hvilkas vinnande de erlægga en årlig afgift, än för att förstärka en fond, som har det ädla syftet att bistå personer, som äro eller blifva i behof af understöd, och det synes mig därför vara i hög grad obilligt att med stämpelafgift beskatta en person, därför att han vill utöfva en välgerning emot mindre väl lottade medmenniskor. Helst skulle jag därför se att stämpelafgift för burbref borttoges, emedan detta utan all fråga vore det rättvisaste, men då något sådant icke för denna gång lär vara att hoppas och då här föreligga tre olika förslag, af hvilka jag anser det af regeringen framlagda innebära en ren orimlighet, skall jag bedja att få sluta mig till Herr Sjöbergs förslag, emedan den ifrågavarande afgiften der är satt till ett lägre belopp än i de begge andra förslagen.

Herr Granlund: I åtskilliga af våra städer, äfven de mindre, finnas flere kassor från det gamla borgerskapets tid, deribland s. k. borger-

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

skapets nödhjelpskassor, enkekassor o. s. v. I reglementena för dessa kassor är uttryckligen föreskrifvit, att de skola förvaltas af borgerskapet och att inga andra än borgare och deras enkor och barn kunna i dem blifva delegare. På sina ställen äro dock dessa kassor icke af större omfattning än att de understöd, som derifrån utbetalas, belöpa sig till allenast 5, 10 eller högst 15 kronor. För att nu kunna blifva delegare i dessa kassor är det nödvändigt, att man skaffar sig burskap, och derå löser burbref. Å dessa burbref, som icke hafva någon betydelse i annat hänseende än att genom borgarekassornas förvaltning utöfva välgörenhet eller att såsom obemedlad emottaga understöd, borde icke vara någon stämpel — den nuvarande bestämmelsen kvarstår, sedan burbref hade en helt annan betydelse — då nemligen alla som ville förvärfva sig rättighet att utöfva handel och handtverk, måste lösa burbref. Dessa borgarnes kassor äro från början stiftade af borgerskapet i städerna; staten har till dem icke bidragit med ett enda öre, utan de hafva hufvudsakligen tillkommit genom donationer af gamle borgare och årliga afgifter samt inbetalning vid borgaredens afläggande. Till följd af de för dessa kassor gällande reglementen, hvaraf en del äro af Kongl. Maj:t sanktionerade, måste en förvaltning finnas och den får icke enligt föreskrift utgöras af andre än borgare. Under sådana förhållanden och då burskapet icke medför någon annan egentlig fördel än delaktighet å dessa kassor, hvilka rätteligen äro att anse såsom välgörenhetsinrättningar, borde burbrefvet, enligt min åsigt, vara fritt från afgift. Men för att åtminstone få denna afgift satt så lågt som möjligt skall jag instämma i Herr Sjöbergs yrkande, att afgiften måtte bestämmas till 10 och 5 kronor.

Öfverläggningen var slutad. Herr Talmannen gaf propositioner, i öfverensstämmelse med de gjorda yrkandena, dels på bifall till Utskottets hemställan, dels på antagande af de olika förslag Herrar J. Johansson från Stockholm och Sjöberg framställt, dels ock slutligen på bifall till hvad Kongl. Maj:t i ämnet föreslagit; och förklarade Herr Talmannen sig hafva funnit den sistnämnda propositionen vara med öfvervägande så besvarad. Votering blef begärd samt företogs, sedan till kontraposition antagits yrkandet på bifall till Utskottets hemställan, enligt en nu uppsatt och af Kammaren godkänd så lydande omröstningsproposition:

Den, som, i fråga om rubriken »Burbref» i förevarande förordningsförslag, vill godkänna den lydelse af samma rubrik, som uti Kongl. Maj:t i ämnet aflättna proposition förekommer,

röstar Ja;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Vinner Nej, har Kammaren beslutat sådan lydelse af omförmälda rubrik, som af Bevillnings-Utskottet föreslagits.

Röstsedlarne sammanräknades och visade 91 ja mot 66 nej; i följd hvaraf beslut fattats i enligt med japropositionens innehåll.

Angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)

De förslag, Utskottet framlagt under de följande rubrikerna från och med »*Diaribevis*» till och med »*Fiskepass*», godkändes.

För rubriken »*Fribref*» hade Kongl. Maj:t föreslagit följande lydelse:

	4 afd.	
	Kr.	ö.
<i>Fribref</i> : för fartyg af till och med 50 ton	4	—
» » öfver 50 » » 100 »	5	—
» » » 100 » » 200 »	7	—
» » » 200 ton	10	—

Utskottet hade deremot tillstyrkt, att förevarande expedition måtte förses med stämpel till belopp af 40 öre för hvarje fulla 10 ton af fartygets drägtighet.

Rörande denna rubrik anförde

Herr Lovén: Då jag i denna punkt kommer att yrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag, så sker det ingalunda derföre, att jag i allmänhet gillar de höjda eller nya stämpelavgifterna, utan derför, att jag i detta fall finner att Kongl. Maj:ts förslag sammanfaller nära med nuvarande stadgande och jag icke hoppas att kunna vinna någon nedsättning i denna afgift.

Utskottets förslag förefaller visserligen ganska tilltalande och det afser att bereda en lindring för de mindre fartyg, som enligt Utskottets förmenande, till icke obetydligt antal idka utrikes sjöfart. Jag tror emellertid att den, som har någon erfarenhet om sjöfarten, skall villigt medgifva, att byggandet af fartyg nu för tiden går i den riktningen att de blifva allt större och större och således skulle enligt detta förslag sjöfarten komma att blifva högre beskattad än enligt Kongl. Maj:ts förslag.

Underligt vore i sanning om nu, då Kongl. Maj:t i ändamål att befrämja sjöfarten framlagt en proposition om nedsättning i lastpenningarne, och skatteregleringskomitén otvetydigt gifvit tillkänna, att den funne denna afgift oegentlig, det skulle komma att gestalta sig så, att vi i stället för den lindring, som vi så länge önskat och hoppats på, skulle få en ökad beskattning på sjöfarten. Under den ovisshetsperiod, hvaruti vi för närvarande befinna oss, må det förlåtas mig om jag hellre tager det säkra än det osäkra, hvarför jag ock yrkar bifall till Kongl. Maj:ts förslag i denna del.

Herr *Melin* instämde med Herr Lovén.

Angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.).

Herr Danielson: Jag anser, att Utskottets förslag i princip är mera riktigt än Kongl. Maj:ts, emedan det förra har blott en enda grund för beskattningen, nämligen 40 öre för hvarje fulla 10 ton af fartygets dräktighet. Men hvad jag anser böra något ändras i Utskottets förslag det är, att Utskottet beskattat segel- och ångfartyg lika. Här borde dock enligt mitt förmenande göras en åtskilnad, ty, såsom herrarne veta, äro segelfartygen vida billigare än ångfartygen, och på alla områden, der en egendom skall lagfaras, lägges egendomens värde till grund för stämpelavgiften, och så bör väl äfven vara förhållandet i detta fall. Se vi efter i Kommerskollegii berättelse, så finna vi att sedan 1881 segelfartygen minskats med 186 och i tontal med 11,225 ton. Häraf kunna vi sluta att denna näringsgren är i betryck och således icke kan sättas lika med den vida större del af sjöfarten, som idkas med ångfartyg.

Jag beder därför att få yrka, det Utskottets förslag måtte erhålla följande förändrade lydelse: »Fribref förses med stämpel till belopp för ångfartyg af 40 öre och för segelfartyg af 20 öre för hvarje fulla 10 ton af fartygets dräktighet». Jag tror att detta skulle blifva mera riktigt i anseende till fartygens af mig redan omnämnda olika värden. Och att, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, stanna vid en stämpelsats af 10 kronor för fartyg af öfver 200 tons dräktighet, under det att de minsta fartygen skulle få betala 4 kronor, kan aldrig vara riktigt. Nej, då är Utskottets förslag vida bättre och med den af mig föreslagna förändringen torde det blifva fullt rättvist.

Herr Lönegren: Enligt nu gällande stämpelpappersförordning skola fribref beläggas med en stämpel af 50 öre. Dertill kommer expeditionslösen med respektive 3, 4, 6 och 9 kronor allt efter fartygets tontal. Kongl. Maj:t har nu för samma tontal föreslagit en stämpel af respektive 4, 5, 7 och 10 kronor, och denna stämpel är afsedd att innefatta både charta sigillata och expeditionslösen; således endast en obetydlig förhöjning eller 50 öre.

Men Kongl. Maj:ts förslag innebär ock att gränsen för förhöjningen i stämpelavgift är 200 tons dräktighet. Detta har Utskottet ansett vara mindre rättvist, då derigenom ju inträffar att fartyg, som hålla t. ex. 800 à 1000 ton, icke skola betala högre stämpel än fartyg på 200 ton, och därför har Utskottet föreslagit att avgiften skulle utgå efter fartygets dräktighet med 40 öre för hvarje fulla 10 ton. Genom denna bestämmelse blir avgiften för de mindre fartygen, nämligen för alla under 100 ton, billigare än enligt Kongl. Maj:ts förslag, för kategorien emellan 100—250 ton ungefär lika efter båda förslagen, beroende på fartygets storlek, och först för fartyg af öfver 250 ton dräktighet börjar förhöjningen. Ett fartyg på 250—1,000 tons representerar dock ett så högt värde att den föreslagna avgiften för ett sådant blir en bagatell. Då jag för min del anser rättvist, att avgiften bestämmes efter fartygets dräktighet och dermed i proportion stående värde, och då genom antagande af Utskottets förslag den fördelen vinnes, att alla mindre fartyg få lägre avgift än nu, och den förhöjda skatten endast drabbar de stora fartygen, som lättast kunna bära den, har jag icke tvekat att med min röst bidra till det slut, hvartill Utskottet kommit.

Jag vill endast tillägga, att den handling, hvarom här är fråga, endast behöfver lösas *en* gång; den gäller i allmänhet så länge fartyget räcker, samt att icke alla fartyg, utan endast sådana, som idka *utrikes* fraktfart, äro skyldiga att lösa densamma.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Angel: Utskottets förslag innebär visserligen en lindring för de mindre, men ökning för de större fartygen, men det är beklagligtvis så illa stäldt för vår sjöfartsindustri, att vi böra så mycket vi kunna bereda densamma lättnad och lindrade afgifter. Ty säkert är att vi icke lyfta vår flottas anseende på de större hafven med små fartyg, utan detta sker blott med större fartyg. Tiderna äro för öfrigt så tryckta, att sjöfarten icke tål vid att belastas med högre afgifter än dem, som redan nu förefinnas. Att Kongl. Maj:t rigtat sin uppmärksamhet på detta förhållande, framgår af Kongl. Maj:ts förslag, och som jag har stor benägenhet för detta förslag, vill jag gerna rösta för detsamma.

Hvad angår Herr Danielsons förslag angående åtskilnad emellan ångfartyg och segelfartyg, så kan jag för min del icke vara med derom; ty kostnaden för ett fullgodt större segelfartyg ställer sig säkerligen lika hög som för ett ångfartyg af samma storlek, men må hända mindre soliditet.

Jag yrkar bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Olof Jonsson: Gifvet är att ingen kan hafva något att anmärka mot själfva principen i Utskottets förslag om proportionel afgift, och ingen talare har heller rigtat några anmärkningar deremot, utan har detta skett hufvudsakligen beträffande de högre beloppen af fribrefsafgiften emot hvad Kongl. Maj:t föreslagit. Då vill jag nämna, att, om man beräknar afgifterna för hela vår handelsflottas dräktighet, skulle desamma enligt Utskottets förslag uppgå till 18,160 kronor, men enligt Kongl. Maj:ts till 15,487 kronor, hvadan skilnaden således skulle utgöra ungefär 2,680 kronor, under förutsättning att fribref skulle årligen utfärdas för alla denna flottas fartyg. Men händelsen är emellertid den, att knappt en sjettedel af fartygen årligen förses med fribref, och således är det icke skäl att fästa sig vid skilnaden mellan Kongl. Maj:t och Utskottets förslag, enär denna skilnad, såsom utgörande blott omkring 400 kronor, icke spelar någon roll. Jag vill äfven fästa uppmärksamheten derå, att Utskottet nedsatt afgiften för mätebref till hälften af det belopp, Utskottet här föreslagit för fribref. Om man tager hänsyn till denna omständighet, så ställer sig Utskottets förslag i det hela till och med billigare än Kongl. Maj:ts. För öfrigt tror jag, att de, som säga sig ömma så mycket för sjöfarten, icke böra så mycket fästa sig vid den lilla skilnad som förefinnes emellan nuvarande och föreslagna afgifter, ty några hundra kronor för detta betydliga yrke är väl ingenting att tala om.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Lönegren: Jag har endast några ord att tillägga med anledning af Herr Danielsons förslag angående uppdragande af skil-

Angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)

nad i afseende å fribrefsstämpelns belopp mellan segelfartyg och ångfartyg. Jag vill icke förneka, att dessa särskilda slags fartyg hafva mycket olika värden; men om man skall handla konsekvent, så måste man i sådant fall äfven skilja emellan olika slag af ångfartyg som finnas, emellan sådana af trä, stål eller jern, samt tillika ihågkomma att äfven segelfartyg finnas af jern, med betydligt högre värde än dylika af trä. Men att vid bestämmandet af stämpeln å fribref göra skillnad emellan alla dessa olika slag af fartyg, finner jag för min del icke vara lämpligt.

Herr Sandwall: Jag ber att få förorda Utskottets förslag, isynnerhet af ett ganska talande skäl och detta är att Kongl. Maj:ts förslag icke visar att afgiften skulle förhöjas öfver 10 kronor, när fartygets drägtighet går öfver 200 ton. Jag föreställer mig att det väl egentligen är ett fartyg med drägtighet utöfver detta tontal, som i första rummet borde vara det som gifver största vinsten och att det följaktligen måste ligga mycket större rättvisa i att beräkna afgiften, såsom Utskottet gjort, med visat belopp för hvarje fulla 10 ton af fartygets drägtighet. Jag skall därför anhålla att få yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Danielson: Jag skall blott bedja att få med några ord besvara Herr Lönegren. Det lär icke vara någon svårighet att skilja mellan ångfartyg och segelfartyg. I Kommerskollegii berättelse finner man också båda dessa kategorier upptagna och billigheten af att göra en sådan åtskilnad torde en hvar finna i den olika förmågan hos ångfartyg och segelfartyg att inbringa förtjenst. Då dessutom segelfartygen för närvarande ligga i svår konkurrens med ångfartygen, tror jag, att de väl kunde behöfva den lilla lindring, jag tagit mig friheten föreslå.

Herr Hedlund: Såsom herrarne finna, innebär Utskottets förslag en ganska betydlig sänkning i den af Kongl. Maj:t föreslagna afgiften, nemligen för alla fartyg under 250 tons drägtighet. För fartyg af sistnämnda drägtighet skall enligt Utskottets förslag betalas 10 kronor och enligt Kongl. Maj:ts också 10 kronor, men enligt Kongl. Maj:ts förslag börjar denna afgift af 10 kronor redan vid 200 tons drägtighet, då enligt Utskottets förslag skulle för 200 ton betalas blott 8 kronor. Utskottets förslag är dessutom billigare för alla fartyg under denna drägtighet, så att, då Kongl. Maj:ts förslag har för fartyg af till och med 50 ton 4 kronor, så skall enligt Utskottets förslag 4 kronor betalas först när man kommer till 100 ton, hvaremot för 50 ton betalas endast 2 kronor och för 10 ton endast 40 öre. Enligt Kongl. Maj:ts förslag åter skall för fartyg öfver 50 till och med 100 ton betalas 5 kronor. Utskottets förslag innebär således en betydlig sänkning för alla fartyg under 250 ton. Ser jag nu efter, huru dessa utfaller i verkligheten, så finner jag, att stapelstädernas segelfartyg hade 1881 i medeltal 250 ton, landsbygdens i medeltal något mindre än 100, sjöstädernas 150 och köpingarnas omkring 125 ton. Allt detta i afseende å segelfartyg. Således skulle för den stora mängden af dessa fartyg en sänkning i afgifterna ega rum, om Utskottets förslag anto-

ges. Men, säger man, tillväxten i afgifter drabbar deremot de större fartygen, och detta blir en ny tunga för vår sjöfart. Jag beder då att till en början få erinra, att principen af progression föreligger redan i Kongl. Maj:ts förslag, i det att fribref för fartyg af till och med 50 ton skulle draga en stämpel af 4 kronor, för fartyg öfver 50 till och med 100 ton 5 kronor, öfver 100 till och med 200 ton 7 kronor samt slutligen för alla fartyg öfver 200 ton 10 kronor. Men jag frågar: finnes det någon rimlig grund, hvarför den skall upphöra vid 200 ton? På hvilken förnuftig grund kan man väl här uppställa ett maximum? Väl kan jag förstå, att man sätter streck för *minimum*, men att man skall sätta streck för maximum, det kan jag för min del icke vara med om. Det förekommer i många af våra beskattningsförhållanden att man säger: »så och så långt skall det fortskrida proportionellt, men när man nått en viss höjd, skall det vara slut»; ty då tycker man att summan blir för stor. Men hvarför skall det vara en oegentlighet att summan blir stor, då hon blir det efter en viss regel? Uppenbart är ock att för dessa stora fartyg spela 5 à 10 kronor ingen roll i fråga om fribref, som gifves en gång för alla. Jag upprepar — och herrarne må ej taga illa upp det — att, om ett fartyg af 600 tons drägtighet en gång för alla skulle få betala 25 kronor eller hvad en tidnings-redaktör får betala för att gifva ut en liten tidning, detta väl ej må anses vara öfverdrifvet. Deremot kan jag icke neka till att det förefaller mig mycket rättvist att, såsom Herr Danielson yrkat, göra skilnad mellan ångfartyg och segelfartyg, icke så mycket på grund af fartygens olika värde, ty det kan finnas dyrbara segelfartyg och billiga ångfartyg, utan derföre att de fungera på olika sätt. Man räknar nemligen att i regeln ett ångfartyg gör tre resor på samma tid ett segelfartyg gör en, hvadan, då man vill beräkna drägtigheten af ett lands flotta och uppställer en gemensam basis för segelfartyg och ångfartyg, man får ställa tre fartyg af det förra slaget mot *ett* fartyg af det senare slaget eller, rättare uttryckt, 300 segelfartygston motsvara 100 ångfartygston i för-måga att transportera gods mellan de olika orterna. Ur den synpunkten tror jag det vara rättvist att ångbåtsflottan får betala en relativt större fribrefsafgift än segelflottan, likasom jag tror att denna afgift ej spelar någon så betydande roll, att man dervid bör fästa synnerlig vikt. Utskottets betraktelsesätt har mera gått i riktningen att följa en sund grundsats än att så mycket taga hänsyn till den inkomst, som i ena eller andra fallet kunde uppkomma, och säkert är att, om denna grundsats följes, det skall blifva en stor lättnad för det långt öfvervägande antalet fartyg, hvilken lättnad kompenseras af en större tunga för ett fåtal stora fartyg, som deraf enligt min öfvertygelse ej kunna hafva något men.

Härmed var öfverläggningen slutad. Enligt de meningar, som förekommit, gaf Herr Talmannen propositioner dels på bifall till Utskottets hemställan oförändrad, dels på antagande af det ändringsförslag, Herr Danielson framställt, dels ock på yrkandet att Kongl. Maj:ts förslag i ämnet måtte bifallas; och fann Herr Talmannen den förstnämnda propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering begärdes, i anledning hvaraf och sedan till kontraposition antagits Herr Daniel-

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

sons yrkande, en så lydande omröstningsproposition uppsattes, justerades och anslogs:

Den, som godkänner i oförändradt skick hvad Bevillnings-Utskottet i förevarande förordningsförslag hemställt under rubriken »Fribref»,

röstas Ja;

Den, det ej vill,

röstas Nej!

Vinner Nej, har Kammaren bifallit Utskottets förevarande hemställan med den förändring deri, som af Herr Danielson under öfverläggningen föreslagits.

Omröstningen företogs och utföll med 94 ja mot 57 nej; varande således Utskottets hemställan af Kammaren godkänd.

Hvad Utskottet vidare föreslagit under rubriken »Friherrebref», »Frisedel», »Fullmakt för ledamot af Statsrådet», »Fullmakt eller diplom för konsul eller vice konsul, som icke åtnjuter fast aflöning», »Fullmakt för hofrättskommisarie» samt »Fullmakt för notarius publicus», godkändes.

Sedan föredragning skett af rubriken »Fullmakt för mäklare eller skeppsklarerare», hvilken expedition, enligt såväl Kongl. Maj:ts som Utskottets förslag, skulle förses med stämpel å 200 kronor i Stockholm och Göteborg samt med stämpel å 50 kronor i öfriga städer, yttrade

Herr Hedlund: Jag beder blott, Herr Talman, att få tillkännagifva, att jag anser hela denna skatt vara alldeles orimlig. Det finnes nu mera ingen skyldighet att anlita mäklare, och deras sysselsättning är en fullkomligt fri rörelse. Det är endast en gammal vana och häfd, som gjort att dessa afgifter kommit att kvarstå, men de äro icke desto mindre, som sagdt, verkligen orimliga. Inom Utskottet har jag också därför röstat emot dem, ehuru jag icke särskildt reserverat mig. Här är gjord en skilnad mellan Stockholm och Göteborg å ena samt Malmö, Gefle, Sundsvall och andra städer å andra sidan, hvilken nu om någonsin väl är fullkomligt obehörig. Jag gör emellertid icke något yrkande, ty jag tror icke, att Kammaren skulle i denna tid vara benägen att göra någon eftergift åt städerna, äfven om det i sjelfva verket icke vore någon eftergift.

Vidare anfördes icke. Kammaren biföll Utskottets hemställan.

Utskottets förslag under de derefter följande rubrikerna från och med »Fullmakt för kyrkoherde att vara prost öfver egen församling» till och med »Karactersfullmakt» godkändes.

Vid rubriken »Karta, geometrisk», hade i Kongl. Maj:ts proposition, uppenbarligen af förbiseende, stämpeln å dylik handling blifvit hos myndighet, hörande till första afdelningen, upptagen till 50 kronor i stället för motsvaranda öretal, hvilket Utskottet till rättelse anmärkt.

Herr Helander anförde: Utskottet har vid denna punkt vidtagit en nödig förändring i Kongl Maj:ts förslag, hvilket förslag naturligtvis härleder sig af någon missuppfattning eller af tryckfel. Utskottet har nemligen, sasom sig bör, sänkt ifrågavarande afgift i första afdelningen från 50 kronor till 50 öre. Men utom det att detta misstag rättas, bör också en annan förändring göras. Då geometrisk karta icke utgår från någon myndighet eller tjänsteman hörande till första afdelningen, så bör icke heller något stämpelbelopp stå utsatt i den afdelningen. Samma belopp förekommer sedermera i fjerde afdelningen. Detta är nu en utvidgad stämpelbeläggning för geometrisk karta, ty hittills har icke stämpelafgift kommit i fråga för andra geometriska kartor än sådana, som utgått från Generallandtmäterikontoret och från landtmätarne. Nu skulle stämpel också erläggas för kartor, som utgå från Domänstyrelsen, Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Jernvägstrafiklinien, som numera äfven har jernvägsbyggnader om hand, o. s. v. Jag förmodar, att man noga betänkt detta, men har icke någon anmärkning derutinnan att göra, utan vill endast erinra att så nu blir förhållandet. Deremot är det icke utfördt något stämpelbelopp för geometrisk karta i tredje afdelningen, ehuru, såsom nyss nämndes, det just är till denna afdelning som landtmäterikontoren och landtmätarne höra, och ehuru deras kartor hittills varit de enda, som belagts med stämpel. Detta förhållande tarfvar naturligtvis rättelse.

För min del kan jag icke finna annat än att åtminstone den förändring bör göras, att stämpelbeloppet 50 öre utgår från första afdelningen och i stället införes i den tredje, och jag yrkar att denna förändring vidtages.

Herr E. G. Boström: Jag begärde ordet endast för att framställa samma yrkande som Herr Helander. Det är otvifvelaktigt, att tvenne misstag äro begångna vid denna punkt af Kongl. Maj:ts förslag.

Öfverläggningen förklarades slutad, hvarefter Kammaren, med bifall till Herr Helanders yrkande, godkände Kongl. Maj:ts förslag med den rättelse, att den i samma förslag för ifrågavarande handling under första afdelningen upptagna stämpelafgift, 50 kronor, ändrades till 50 öre och att det sålunda ändrade afgiftsbeloppet öfverflyttades till kolumnen för tredje afdelningen.

Utskottets förslag under rubrikerna »*Kommunikationsresolution*», »*Konstitutorial*», »*Kontrakt* angående arrende, kronoleverans eller entreprenad», »*Landmätares* eller med honom i afseende på behörighet till vissa förrättningar likställd tjänstemans förrättningshandling», »*Motbok med sjöman*», »*Mutsedel*» och »*Mäklarslutsedel*» blefvo af Kammaren godkända.

Rörande »*Mätbref*», för hvilka Kongl. Maj:t föreslagit samma stämpelafgift som för Fribref, men som Utskottet ansett böra förses med stämpel till belopp af 20 öre för hvarje fulla 10 ton af fartygets dräktighet, yttrade

Herr Melin: Stämpelafgift å mätbref utgår för närvarande med en krona — Kongl. Maj:t har icke ansett detta vara nog, utan föreslagit en höjning af från 4 till 10 gånger. Utskottet har det oaktadt

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

Angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)

ej ansett detta tillräckligt, utan förordat en stämpel, som kan uppgå till cirka 20 gånger af den nu utgående. Låt vara att helt små fartyg vinna på Utskottets förslag, men medelstora och större fartyg få deremot en högst betydlig ökning. Det säges visserligen att afgiften för mätbref (liksom för fribref) endast behöfver utgå en gång. Ja, så borde det vara; men att döma efter de sista sex årens erfarenhet, då upprepade gånger nya mättningsförordningar utkommit, som föranledt alltjemt ökade kostnader, kan man ej vara fullt säker på framtiden i detta afseende. En förhöjning i stämpel på mätbref anser jag således vara obillig. Tvärt om hafva sjöfartens idkare snarare anspråk på nedsättning i skeppsumgålderna. Såsom bevis på huru ett fartygs umgälder i sin helhet stigit med anledning af tid efter annan vidtagna förändringar i mättningsstadgarne, vill jag nämna, att en viss ångare, som efter 1877 års förordning betalade i umgälder (i sin helhet) 8,600 kronor, betalade efter 1881 års förordning 10,500 kronor, då den sammans utgifter sedan 1882 belöpt sig till cirka 12,500 kronor. En ökning således af inemot 50 %. Upplysningsvis vill jag äfven påpeka, att då svenska staten utom stämpel och lösen å mätbref utkräfer en dryg afgift till skeppsmätaren, är i vissa länder skeppsmätning fri, exempelvis Norge och Holland.

På de skäl, jag nu anfört, anser jag stämpeln å mätbref böra bibehållas vid dess nuvarande belopp och yrkar således afslag å Kongl. Maj:ts, så väl som å Utskottets förslag.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet Herr Statsrådet Thempander: Det förhåller sig visserligen på det sätt, som den siste tälaren yttrade, att stämpel å mätbref för närvarande utgår med en krona, men Kongl. Maj:t har deri föreslagit den förhöjning, som Kongl. Maj:t ansett påkallad vid den revision af stämpelförfattningen i sin helhet, som egt rum och dervid man velat för vinnande af följdriktighet emellan stämpelavgifterna tillse, att handlingar, som äro i viss mån likartade, skulle beläggas med lika stämpel. Med afseende å mätbref föreligger dessutom för en förhöjning det särskilda skäl, att dessa handlingar numera hafva en helt annan betydelse, än när nu gällande stämpelskatt tillkom. Den tiden var stadgadt, att mätbref skulle efter fem års förlopp utbytas emot ett nytt, hvaremot det nu heter, att mätbref behöfver ombytas, endast när fartyg genom förbyggnad eller förändring fått annat tontal. En föregående talare har erinrat, att ommätning af fartyg under de senare åren flere gånger måst ega rum till följd af ändringar i skeppsmättningsförfattningarna. Detta är en sanning, men det omnämnda förhållandet har berott derpå, att när för några år sedan det nya i hela världen tillämpade Moorsomska skeppsmätningssystemet skulle hos oss införas, funnos två olika regler för detta systems tillämpning att välja på, nemligen den engelska och den tyska. Man antog först den engelska, men det visade sig inom kort att den tyska egde företräde. Detta var anledningen, hvarför på de sista åren ommätning måst ega rum; men numera finnes ingen anledning att antaga, att icke erforderlig stabilitet i detta afseende skall vara att förvänta, hvarföre fartyg hädanefter icke behöfva att efter viss tids förlopp ommätas och anskaffa nya mätbref. Men äfven en

annan omständighet bidrager till att numera gifva mätbrefven en helt annan betydelse än förut, nemligen att mätbrefven numera gälla icke blott i vårt eget land, utan att de till följd af traktater, som ingåtts med nästan alla sjöfartsiddande nationer, ega gällande kraft äfven i de flesta utländska hamnar, till följd hvaraf våra fartyg numera också äro i allmänhet befriade från de särskilda och kostsamma mätningar, som de förut der måste underkasta sig. Vid sådant förhållande torde man kunna säga, att de mätbref, som nu utfärdas, äro vida värderikare handlingar än de förut tillkomna mätbrefven.

Det är på dessa omständigheter jag velat fästa Kammarens uppmärksamhet, på samma gång som jag vill erinra herrarne att genom det förslag, Bevillings-Utskottet här afgifvit och mot hvilket jag icke vill göra någon erinran, hafva icke obetydliga nedsättningar i den af Kongl. Maj:t föreslagna stämpelsatsen å mätbref egt rum. Det är först när man kommer till 500 tons eller derutöfver, som en förhöjning inträder; men till detta höga tontal af 500 äro afgifterna lägre än Kongl. Maj:t föreslagit. De äro visserligen ändå något högre än de nu utgående afgifterna, men å andra sidan äro också, af skäl jag nys anförde, de nya mätbrefven vida värderikare handlingar än mätbrefven voro på den tid, då de nu gällande stämpelsatserna tillkommo.

Herr Angel: Jag skulle visserligen kunna inskränka mig till att förena mig med Herr Melin, men jag vill på samma gång taga mig friheten att påpeka att det är af behovet påkalladt att söka åstadkomma så många lindringar som möjligt för sjöfartsnäringsen. Herr Melin nämnde att under sex års tid hafva trenne särskilda förändringar i mättningsförordningen egt rum och vi hafva i dag ytterligare bestämt en högre afgift för erhållande af fribref, hvilken förhöjning naturligtvis också drabbar skeppsrederierna. Det är ledsamt att detta förslag antogs, men man afhjelper icke den skada, som detta kommer att vålla, derigenom att man minskar mättningsavgifterna för mindre fartyg, då man på samma gång höjer den för större fartyg. Enligt mättningsförordningen kan man ju åläggas att låta mäta om sitt fartyg, och då drabbas man af större kostnad därför än hittills varit fallet.

Jag anser det således vara allt skäl för att bibehålla den gamla bestämmelsen om mätbref, och jag skall därför i likhet med Herr Melin yrka afslag på så väl Kongl. Maj:ts proposition som Utskottets förslag i denna del.

Herr E. G. Boström: Jag tillåter mig fästa Kammarens uppmärksamhet på att, om man jämför Utskottets förslag i denna del med de hittills gällande bestämmelserna, skall man finna, att det är först då det gäller fartyg om 300 tons eller derutöfver, som förhöjning kommer att ega rum. Deremot få alla fartyg, som äro under 300 tons, mindre afgifter än de hittills haft att erlægga. Denna afgift utgår dessutom, såsom herrarne veta, endast en gång för hvarje fartyg, och jag tror icke, det då kan sägas att den samma är synnerligen be- tungande.

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

Lika med Herr Hedlund kan jag icke heller godkänna deras åsigt, som anse att, ehuru man har en progressiv skala i detta fall, bör man stanna vid ett visst belopp, utan det är väl riktigare att afgifterna så småningom höjas för allt större och större fartyg.

Herr Finansministern nämnde att det var vid 500 tons som skilnaden inträdde. Dermed afsåg Herr Statsrådet troligtvis afgifterna enligt Kongl. Maj:ts proposition, ty vid jämförelse med nu gällande stadgande inträder denna skilnad först vid 300 tons.

Jag yrkar emellertid bifall till Utskottets förslag.

Herr Hammarberg: Jag tror det vara en allmänt känd sak att vår sjöfart för närvarande tryckes af ganska svåra konjunkurer och det torde därför icke vara skäl att ytterligare befordra ett sådant missförhållande. För min del förenar jag mig därför med dem, som yrkat afslag på hvarje förhöjning, som kan drabba sjöfarten. Det är visserligen sant att den nu föreslagna afgiften icke skulle blifva särdeles betungande, men den torde i alla fall vara olämplig, då den ju alltid kan utöfva något inflytande på vår tryckta sjöfart. Jag yrkar således afslag på Utskottets hemställan i denna punkt.

Herr Melin: Såsom ett tillägg till mitt förra yttrande skall jag be att få nämna att, så vidt jag icke missminner mig, finnas hvarken i Norge eller Holland sådana afgifter som här föreslås för mätning af fartyg, och det ligger då temligen nära till hands att antaga, att dessa länders sjöfart tagit den utsträckning, som den der eger, just i följd af att man der icke såsom här infört en mängd beskattningar på den samma.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad och propositioner gifvits enligt de yrkanden, som blifvit gjorda, biföll Kammaren Utskottets hemställan.

Äfvenledes godkände Kammaren hvad Utskottet föreslagit under rubrikerna »Notarialprotest», »Order», hvarigenom beställning med lön på stat tillsättes», »Pass, fiske-», »Pass, rese-» samt »Pass, tull-, för utrikes sjöfart», den sistnämnda rukriken för såvidt den angick dylik sjöfart med öppen båt.

I fråga om tullpass för utrikes sjöfart med annat fartyg, för hvilken expedition Utskottet föreslagit en stämpelafgift af 1 krona, yttrade

Herr Lönegren: Vid behandling inom Utskottet af Kongl. Maj:ts förslag angående stämpelafgiften, har jag merendels tillhört minoriteten, eller dem, hvilka icke velat vara med om att pålägga handel och näringar ökade afgifter, såvidt sådant icke af statsverkets behof oundgängligen påfordrades; att jag icke reserverat mig mot det nu föreliggande betänkandet beror derpå, att de förhöjningar, som här förekomma, äro af mindre vikt och betydelse; och har jag sparat den åt-

gården tills de större och viktigare punkter förekomma, som nu hvila i afbidan på de »stora frågornas» afgörande. Om man genomläser Kongl. Maj:ts förslag och Utskottets betänkande samt jemför dessa med nu gällande stämpelförordning, skall man finna ganska många punkter, hvilka erhållit förhöjning i afgiften, visserligen i det stora hela ganska liten, men som dock inverkar icke så obetydligt, i fall den ifrågavarande handlingen skall under årets lopp upprepade gånger lösas. Bland förändringarne har jag särskildt fäst mig vid några, som beröra sjöfarten, och observerat att fyra handlingar af detta slag blifvit belagda med förökade afgifter, nemligen: Bilbref, Fribref, Mätbref och Tullpass. Beträffande de tre förstnämnda handlingarne, hvilka redan äro afgjorda, har jag mindre haft att invända mot förhöjningen, enär afgiften genom antagande af Utskottets förslag blifvit rättvisare fördelad, så att de mindre fartygen fått lägre afgift än nu, och förhöjningen endast drabbar de stora och värdefullare fartygen, samt äfven därför att dessa handlingar i allmänhet ej behöfva lösas mer än en gång. Så är dock icke förhållandet med tullpass, den punkt, som nu föreligger till afgörande. Ett fartyg, som skall afgå till utrikes ort, måste för hvarje resa taga ut ett sådant pass. För en vanlig fraktfarare är det af föga vigt och betydelse om stämpeln bestämmes till 1 krona eller 50 öre, alldenstund han icke gör så många resor på året; men annorlunda blir det för ångbåtar, som göra reguliera turer på närbelägna orter, t. ex. de som dagligen trafikera sundet mellan skånska städerna och Köpenhamn, de som gå mellan Göteborg och Fredrikshavn m. fl.; för dem är en sådan förhöjning, som nu föreslagits, ganska känbar och blir en extra skatt, som jag icke kan finna vara rättvis, som icke har några skäl för sig och till hvars antagande jag icke vill lemna min röst. I nu gällande stämpelförordning finnas stadgade 2 slag af afgifter för tullpass; den ena till en krona, den andra till femtio öre. Denna lägre afgift af 50 öre utgår för svenska fartyg och sådana utländska, som äro med dem likställda. Den högre afgiften å 1 krona utgår endast för fartyg, tillhörande nationer, som icke med Sverige ingått traktat. I sjelfva verket tillämpas denna högre afgift högst sällan, ty de fartyg, som besöka våra hamnar, tillhöra i de flesta fall nationer, hvilka genom traktatsbestämmelser äro förenade med Sverige och hvilkas fartyg i våra hamnar äro i fråga om afgifter lika berättigade med svenska fartyg. Det tillhör undantagen att den högre af dessa afgifter tillämpas; och under de 20 år, som jag varit tullförvaltare i Norrköping, har denna afgift icke någon gång blifvit tillämpad. Det är således här endast fråga om den lägre afgiften, 50 öre, och den har Kongl. Maj:t föreslagit att fördubblas till 1 krona. Då jag icke kan anse denna förhöjning i skatt rättvis, så hemställer jag att den föreslagna förhöjda stämpelafgiften för tullpass må af Kammarerna antagas såsom alternativ, att utgå om statsverkets behof genom försvarsverkets förstärkning och den ifrågasatta förändringen i vårt skattesystem sådant kräfver, men att såsom definitiv stämpelafgift bestämmes 50 öre eller samma belopp som nu utgår.

Häruti förenade sig Herr *Melin*.

Angående
stämpel-
avgiften.
(Forts.)

Herr Hammarberg: För min del får jag också anhålla, att denna afgift nedsättes från 1 krona till 50 öre. Jag har, såsom redan förut af mig uppgifvits, från Kongl. Kommerskollegium i dag erhållit åtskilliga uppgifter för år 1881; af dessa framgår att ett antal af 23,883 tullpass blifvit uttagna under nämnda år. Detta visar således, att redan efter nu gällande afgift af 50 öre häraf uppstår en skattetunga på sjöfarten af 11,941 kronor, och då tycker jag att det är olämpligt att ytterligare genom en fördubblad afgift betunga denna redan så betryckta sjöfart.

Jag får för min del anhålla om att avgiften för tullpass för »annat fartyg» nedsättes från 1 krona till 50 öre.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet Herr Statsrådet The m p t a n d e r: Jag har icke till hands den uppgift, som den siste ärade talarén citerade angående antalet tullpass i riket, men jag har mycken anledning tro att denna uppgift omfattar äfven de mindre båtar, hvilkas tullpass enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle draga en stämpel af endast 25 öre, under det för öfriga däckade farkoster stämpeln utgör 1 krona. Jag ber att få fästa uppmärksamheten på att frågan här gäller beskattning af en handling, för hvilken utöfver stämpeln ingen som helst lösen utgöres. Det är en offentlig myndighet, som utfärdar handlingen och den enda afgift, som utgöres för densamma, uppgår till 1 krona. Vill man jemföra denna handling med andra, som enskilde personer måste förskaffa sig hos myndigheterna, så tror jag att man skall få svårt att hitta reda på många handlingar, för hvilken hela den ersättning, som af den enskilde skall utgöras, icke uppgår till mer än 1 krona. I allmänhet då endast stämpel skall utgöras är stämpelbeloppet betydligt högre, men ofta är det icke blott stämpel, som skall erläggas, utan jemväl lösen till den tjänsteman, som utfärdar handlingen. I detta fall förekommer, som sagdt, icke någon dylik lösen alls.

Jag ber för öfrigt att få upprepa att, då nu en gång revision af stämpelförordningen skall ega rum, så ligger det nära till hands att man vidtager en höjning af de stämpelsatser, som tillkommit för en längre tid tillbaka och länge stått oförändrade, på det att de i följd af penningvärdets fall måtte kunna komma att motsvara hvad de betydde vid den tid då de tillkommo.

Herr E. G. Boström: Jag tillåter mig att emot Herr Lönegren få göra ett par erinringar.

Hvad först beträffar sjöfarten i sundet, så besörjes den nästan uteslutande af danska fartyg, och således skulle det egentligen endast vara dessa, som erhöles någon fördel af den lägre stämpeln. Hvad åter beträffar den öfriga reguliera trafiken på utrikes orter, så tror jag att de fartyg, som ombesörja densamma, äro af den beskaffenhet och dess affärer så stora, att 1 krona för hvarje resa icke är af någon som helst betydelse.

Herr Angel: Jag yrkar för min del bibehållande af den nu gällande bestämmelsen i fråga om tullpass.

Det är för mig icke klart hvad som afses med talet från statsrådsbänken angående det låga penningvärdet, så fort det gäller att lägga på nya ökade skatter, särskildt då det är fråga om sjöfarten. Det kunde vara mycket lämpligt och riktigt under den förutsättning, att frakterna stege i samma proportion som de ökade kostnaderna, men så är visserligen icke förhållandet, ty när för många år sedan denna afgift fastställdes, stodo frakterna 50, ja, ända till 100 procent högre än nu. Då kunde denna industri eller näring tåla en dylik pålaga, men så är nu icke förhållandet. Nu, då vår handelsflottas tillstånd är så bedröfligt, anser jag det icke vara skäl att ännu mera betunga denna näring. För mig synes det alltså icke finnas något skäl att lägga högre afgifter på sjöfarten, därför att penningvärdet fallit, så länge förhållandet är sådant att frakterna gått ned till hälften af hvad de förut varit.

Jag förenar mig därför med dem, som yrkat afgiftens bestämmande till 50 öre.

Öfverläggningen var slutad. Herr Talmannen gaf propositioner så väl på bifall till Utskottets hemställan som ock på antagande af det ändringsförslag, Herr Lönegren framställt; och fann Herr Talmannen den förra propositionen vara besvarad med öfvervägande ja. Som votering begärdes, skedde uppsättning, justering och anslag af en så lydande omröstningsproposition:

Den som, i fråga om den i förevarande förordningsförslag under rubriken »tullpass: för annat fartyg» föreslagna stämpelafgift, vill bifalla hvad Bevillnings-Utskottet rörande beloppet af samma afgift hemställt, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren beslutat, att omförmälda stämpelafgift skall utgå med ett belopp af 50 öre.

Omröstningen verkställdes och visade 104 Ja mot 32 Nej; i följd hvaraf Utskottets hemställan bifallits.

De förslag, Utskottet framlagt under de härpå följande rubrikerna från och med »Pass, tull-, för inrikes sjöfart eller s. k. årspass» till och med »Protokoll, hvarigenom embete eller tjänst tillsattes», godkändes.

Beträffande rubriken »Protokoll vid underdomstol, om förmyndares förordnande eller entledigande eller om föreläggande för förmyndare att ingifva utdrag af förmyndarräkning», hvilken expedition Utskottet ansett böra vara från stämpel fri, anfördes af

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

Herr P. G. Petersson: Det förekommer rätt ofta, att för omyndig person god man måste tillsättas innan laga förmyndare blifvit förordad. Som ett protokoll rörande en dylik tillsättning väl måste hänföras till samma kategori som förmynderskapsprotokoll, så yrkar jag att protokoll af först nämnda slag äfven måtte förklaras fritt.

Herr E. G. Boström: Så vidt jag rätt uppfattade Herr Peterssons yrkande, så innehöll detsamma en ny motion, och jag hemställer derföre, huruvida det må kunna upptagas till pröfning af Kammaren.

Vidare yttrades ej. Kammaren godkände Utskottets förslag oförändradt.

Hvad Utskottet ytterligare hemställt under rubrikerna från och med »Protokoll vid landtmäteriförrättning» till och med »Qvittens» godkändes.

För »Resolution, hvilostånds-» hade Kongl. Maj:t föreslagit en stämpelafgift af 10 kronor, ehvad sådan expedition utfärdades af myndighet, tillhörande första afdelningen, eller af myndighet, tillhörande fjerde afdelningen.

Af Utskottet åter var för ifrågavarande rubrik följande lydelse föreslagen:

	1 afd.	4 afd.
	kr. ö.	kr. ö.
<i>Resolution, hvilostånds-, för hvarje grufveutmål eller, der grufvelägenhet icke blifvit med utmål försedd, för hvarje inmutadt område, hvilket beviljadt hvilostånd afser, samt för hvarje år hviloståndet medgifvits att gälla</i>	5	10

Euligt anteckning å betänkandet, hade Herr *Reutersvärd*, med hvilken Herrar *Friherre Hamilton* och *H. L. Forssell* instämt, inom Utskottet reserverat sig mot förevarande förslag under yrkande, »att stämpelafgiften för hviloståndsresolutioner måtte bestämmas att utgå hos myndighet hörande till första afdelningen med 5 kronor och hos myndighet hörande till fjerde afdelningen med 10 kronor för hvarje år som hviloståndet omfattar».

Herr *Sjöberg* anförde: Uti nu förevarande del förefaller mig Utskottets förslag vara temligen orimligt. Jag ber få fästa Kammarens uppmärksamhet derpå, att enligt detta förslag skulle stämpeln beräknas icke allenast för hvarje inmutadt område, hvilket beviljadt hvilostånd afser, utan äfven för hvarje år hviloståndet medgifvits att gälla. Nu är det icke så alldeles sällsynt, att ansökningar om hvilostånd omfatta flere särskilda inmutade områden, och detta är i synnerhet fallet i afseende å stenkolsinmutningar i Skåne. Inom det öfriga Sverige är det icke heller ovanligt, att en bergsbruksiddkare söker hvilostånd för till och med ett femtiotal inmutade områden och derutöfver, och i sådana fall skulle, såsom herrarne finna, lösen kunna blifva alldeles orimligt hög. Om jag

till exempel antager, att hvilostånd för en inmutning af bergsöfverstyrelsen beviljas för två år, hvilket också i regeln är det vanligaste, skulle stämpeln på en resolution derom utgöra 20 kronor. Om jag, med hänsyn till nyss anförda fall, multiplicerar dessa 20 kronor med talet 50, uppgår stämpeln till 1,000 kronor, hvilket väl icke gerna kan vara lämpligt eller rättvist. Å andra sidan är den lösen, Kongl. Maj:t föreslagit å dylika resolutioner väl lag, men, då jag har grundad anledning tro, att Kammaren icke lärer vilja ingå på ett yrkande om återremiss till Utskottet i denna punkt, hvilket jag för min del eljest skulle anse vara det riktigaste och bästa, har jag icke någon annan utväg än att anhålla om bifall till den af tre ledamöter af Bevillnings-Utskottet afgifna och på sidan 15 af Utskottets betänkande intagna reservationen, hvarigenom den ifrågavarande bestämmelsen skulle erhålla följande lydelse: »att stämpelafgiften för hvilostånds-resolutioner måtte bestämmas att utgå hos myndighet hörande till första afdelningen med 5 kronor och hos myndighet hörande till fjerde afdelningen med 10 kronor för hvarje år, som hviloståndet omfattar.»

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

Herr E. G. Boström: Jag tror för min del att det förslag Utskottet framlagt, icke är så orimligt, som Herr Sjöberg velat låta påskina. Dessa hviloståndsresolutioner kunna ju medgifvas från ett till och med fem år i sänder. Det är väl då också gifvet, att en sådan resolution för flera år är mera värd än den som gäller endast för ett år, och då är det väl också lämpligt, att man får betala stämpel å den förra dyrare än å den sist nämnda. Det kan väl icke heller vara annat än i sin ordning, att, då en resolution omfattar flera grufveutmal, bör stämpeln sättas högre, ju flera utmal, man får hvilostånd på.

Har jag endast en enda grufva, får jag efter reservanternas förslag betala lika hög stämpel som om jag har tio och på samma gång erhåller hvilostånd på alla tio. Det ligger således större rättvisa i hvad Utskottet föreslagit. Jag ber derjemte få anmärka, att Utskottets förslag icke är uppgjort på fri hand, ty i Utskottet har bland andra äfven suttit presidenten i Kommerskollegium, hvilket embetsverk ju har med bergshandteringen att göra, och dessutom tror jag att det just är föredraganden för bergsärendena i samma kollegium, som formulerat Utskottets förslag, till hvilket jag sålunda anhåller om bifall.

Herr Boman: Då grufvegaren genom beviljandet af hvilostånd å hans grufva erhåller den stora fördel att han blifver befriad från att genom arbete försvara densamma, så anser jag, att den af Utskottet föreslagna stämpelafgiften ingalunda är för hög, utan tvärt om gerna kunde sättas ännu något högre. Det skydd, jordegaren har gent emot grufvegaren, är efter nu gällande grufvestadga ringa eller intet, hvilken omständighet gifver mig anledning hoppas, att inmutningsrätten måtte i en snar framtid blifva borttagen, hvarigenom också skulle försvinna skyldigheten att begära hvilostånd.

Af dessa orsaker anhåller jag, Herr Talman, att få yrka bifall till Utskottets förslag uti nu föredragna punkt.

Herr P. M. Larsson i Löa: Jag åter är af den åsigt, att det är allt skäl att önska inmutningsrättens bibehållande allt framgent. Mig

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

synes det för alla händelser verkligen vara anmärkningsvärdt att man är färdig att med ett enda penndrag beskatta grufvedriften, såsom föreslagits. Jag skall utan annan motivering än den reservanternas framställt, bedja att få förena mig med Herr Sjöberg och yrka bifall till reservationen.

Grefve Mörner: Jag kan icke neka till att bland alla de rättigheter, som äro tillagde Sveriges invånare, är det en, som icke förefaller mig att vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, nemligen den mycket omtalade inmutningsrätten. Det synes mig nemligen som om den jordegare, hvilken eger grufveledningar på sina egor, borde ega rätt att fordra att den, som vill begagna dessa malmfyndigheter, om nyttjanderätten deraf skulle vara skyldig med egaren träffa aftal, på samma sätt som man gör med andra affärer rörande handverk och näringar. Att nu omnämna skälen därför, torde likväl blifva alldeles för vidlyftigt, men med den lätthet hvarmed mutsedlar nu kunna erhållas, torde icke vara obilligt att det finnes möjlighet för den, som eger en grufva, att utan allt för stora utgifter kunna försvara densamma. Att nu försvara möjligheten att försvara grufvorna genom att ställa stämpelafgiften så högt, som Kongl. Maj:t och sedermera i ännu högre grad Utskottet föreslagit, förefaller mig orimligt, åtminstone så länge den nu gällande lagstiftningen eger fortfarande bestånd. Jag anser det därför vara en billig begäran från grufvegarnes sida, att de mot en billig lösen kunna förvärfva sig hvilostånd på grufvor, som de icke sjelfva vilja begagna. Det kan ju hända att en grufvegare för ett eller annat år icke vill arbeta sin grufva, men därför bör han väl icke vara tvungen att öfvergifva densamma. Att såsom skäl för att icke grufvorna arbetas använda de tryckta jernkonjunkturer, som nu rådt en längre tid och som säkerligen ännu flere år komma att fortfara, torde väl vara alldeles öfverflödigt. För min del finner jag mig icke heller tillfreds med det förslag, hvartill Utskottet kommit, och anhåller därför att få yrka afslag så väl å Kongl. Maj:t och Utskottets som å deras förslag, hvilka påyrkat antagande af reservationen, och att således den stämpel, som hittills varit gällande för hviloståndsresolutioner, måtte få fortfara, dock med iakttagande af den förhöjda lösen för ark, som möjligen kan blifva följden af det beslut redan blifvit fattadt angående protokollslösen.

Herr Sjöberg: Hvad Herr Boström anförde må jag bekänna att jag icke kan tillmäta någon synnerlig vikt. Förslaget må hafva kommit från hvilken som helst, så är och förblir det likväl orimligt; och då lönar det icke mödan att åberopa en eller annan person såsom någon särskild auktoritet. Jag tager till exempel den förutsättning, Herr Boström sjelf angaf, att nemligen hvilostånd beviljades på fem år, och om det då afsäg 50 eller 100 olika områden, skulle man betala en stämpel på 2,500 eller 5,000 kronor. Jag hemställer till herrarne, om det ligger någon den ringaste rimlighet i något sådant. Jag tillåter mig helt öppet uttala, att jag med all respekt för det ärade Utskottet likväl förvånar mig öfver, att man kunnat komma fram med något sådant. Vill man motverka inmutningsrätten — och att detta är ett doldt försök dertill, lider intet tvifvel — bör man göra det öppet. Men att

framlägga ett förslag, som afser en sådan aldeles orimlig skatteförhöjning, det får jag bekänna att jag aldrig kunnat föreställa mig vara möjligt. Man kan visst göra åtskilliga och ganska befogade anmärkningar mot denna så kallade inmutningsrätt; man kan och bör inskränka och bestämma denna rätt så, att de oegentligheter eller olägenheter, som följa med densamma, förekommas, men att göra det på den väg, Utskottet nu anvisat, det kan jag åtminstone icke gilla.

Herr Olof Jonsson: Om det kan synas orimligt, såsom den siste talaren anförde, att en person, som begär hvilostånd för 50 olika grufvor har att erlägga stämpel för alla dessa, så får jag å andra sidan fråga: huru tager det sig ut att den, som begär hvilostånd på allenast en grufva, skall betala lika mycket med den som i samma handling begär hvilostånd för 10 och 50? Kan det vara rättvist att han skall för sin resolution i stämpelafgift betala lika mycket som en annan, hvilken genom en och samma resolution fått sig meddeladt hvilostånd i ett flertal utmål eller grufvelägenheter. Jag tror det icke. Och detta är skälet, hvarför Utskottet framlagt detta förslag. Presidenten Wærn, som framför andra borde vara kännare här vid lag, var egentligen den som väckte förslaget. Han omnämnde att ofta nog begäres att få hvilostånd på åtta eller tio utmål eller grufvelägenheter genom en enda resolution. Denna meddelas, utan att stämpelafgift påföres sökanden med ett öre mera, än om fråga varit om blott ett enda utmål. Jag vill också meddela att det icke var af ömhet för hviloständssökandena, som reservanterna afvikit från Utskottets mening, utan det skedde på helt andra grunder. De trodde nemligen, att det skulle vara svårt att i ett lagförslag nog tydligt stadga bestämmelserna i detta fall, men vi kunde icke annat finna än att de ordalag, som Utskottet här begagnar, äro fullt bestämda och tydliga. Och jag tror, att — må man än vara aldrig så mån om grufvegarne — man också bör komma i håg hvilka ofantliga rättigheter de hafva uti att göra intrång på jordegarnes områden.

Under sådana förhållanden lär man kunna tycka jordegare och grufvegarne blifva qvitt om'qvitt med hvarandra, hvadan jag håller före, att Utskottets förslag mer än väl kan försvaras, och yrkar jag därför bifall till detsamma.

Herr P. M. Larsson i Löa: Det är måhända öfverflödigt att fortsätta diskussionen i denna fråga, ty jag föreställer mig att någon ändring i förslaget icke står att vinna; men det synes mig vara ett underligt sätt att gå till väga, om en förhöjning i stämpelafgiften skall ega rum i den ordning här föreslagits. Jag tviflar på om ändå icke en grufveegare under sådana förhållanden anser sig hafva lättare att utföra det vanliga försvarsarbetet, än att betala detta belopp jämte andra med hviloständsansökningen förknippade kostnader. Såsom nu gällande grufvestadga lyder, har man skyldighet att gräfva fyra kubikfamn jord eller spränga en kubikfamn berg, och på den ort jag tillhör kan man alltid komma ut med gräfningen i fråga för ett pris af 15 kr., men vanligen för halfva den kostnaden. Den höga stämpelafgift för hviloståndet, som af Utskottet föreslagits, fruktar jag således att man icke vill underkasta sig, utan man skall hellre försvara grufvan

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

på det gamla sättet genom vanligt försvarsarbete, hvarigenom staten kan få en mindre inkomst än af en lägre stämpelafgift. Icke heller tror jag att det finnes något fog för att framhålla, att jordegaren annat än undantagsvis har så synnerliga olägenheter af grufegaren. Jag har åtminstone haft tillfälle att härutinnan förvärfva mig en helt annan erfarenhet. Föröfrigt lagstiftar man ingalunda bort de olägenheter, som någon gång kunna tillskyndas jordegaren, genom de åtgärder, som inom Bevillnings-Utskottet delvis vunnit burskap samt också af ett par dess ledamöter blifvit försvarade.

Jag vet sannerligen inte hvad det skall tjena till att oafåtligen söka framställa jordegarens och grufegarens intressen såsom varande i strid med hvarandra; ty här i landet hafva båda dessa, så väl som andra lofliga näringsgrenar, ett så ofantligt godt utrymme att fast hellre, hvarderas välförstådda intresse borde ligga deruti, att de gjorde hvad de kunde för att uppmuntra hvarandra, än att på ett småaktigt sätt söka undertrycka hvarandra.

För några år sedan, jag tror det var 1879, åhörde jag från denna Kammares läktare diskussionen om ny flottningsslåg. Ett par framstående ledamöter från samma län i denna Kammare, som sutto sida vid sida och ännu här hafva plats bredvid hvarandra, hade ordet. Den förste förfäktade strandegarnes rätt och ville att de framför allt skulle åtnjuta ett verksamt skydd mot hvarje olägenhet, som kunde tillskyndas dem genom att de stora flottningsbolagen drefve fram massor af timmer förbi deras egor. Den andre af de båda talarne hade ingenting att invända emot rättigheten af den satsen, att strandegarne utefter flottningssläderna skulle tillföras med all den ersättning, som rimligtvis kunde fordras för liden skada och olägenhet, men ville för ingen del vara med om en lagstiftning, som oskäligt skulle komma att försvåra eller kanske rent af förhindra timmerdrifningen, ty, menade talaren, det är väl icke min ärade grannes mening att flottningssmanskapet skall fara i luftballong. Med all respekt för månheten om eganderättsförhållandena måste jag dock tillstå, att jag på det lifligaste sympatiserade med den, som icke onödigtvis ville uppställa hinder för trävaruhandterings bedrifvande, och om den talare, som nu i qväll näst före mig haft ordet, stått i samma förhållande till grufvedriften som han då stod, och kanske ännu står, till timmerflottningen, eller kommit att närmare tänka på en dylik jemförelse, så vill jag förmoda att han nu använt sitt inflytande i en motsatt riktning.

För att frambringa skatterna ur jordens inandöme lämpar det sig ännu mindre att färdas i luftballong och det tilltalar sannerligen icke heller idkaren af grufvedrift att blifva betungad med andra svårigheter än de som osökt framställa sig att kämpa med.

Grufvedriften, såsom en särdeles vigtig del af vår bergshandtering, behöfver, så vidt jag kan förstå, icke stå i någon som helst rivalitet med jordbruksnäringen. De kunna till ömsesidig nytta vara bundsförvandter; det bestyrkes af erfarenheten och det tror jag hvar och en skall inse, som litet närmare vill sätta sig in i förhållandena och bortse från enstaka fall till saken i sin allmänna omfattning. Besinnade man under hvilka ogynsamma förhållanden vårt lands grufvebrytning i allmänhet måste bedrifvas i anseende till malmernas förekomst i små och

*Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)*

spridda quantiteter, så skulle man ingalunda tala för inmutningsrättens borttagande eller för skärpta bestämmelser. I en del grufvefält, med flere skingrade malmanledningar eller skärpningar och hvartill flere utmål, stötande intill hvarandra, måste läggas, arbetas vanligen blott på ett eller ett par ställen om sänder, hvarunder man dock måste bevara eganderätten till samtliga och således äfven de mindre förhoppningsfulla kompasspåhållningarna genom försvarsarbete eller hvilostånd, synnerligast som Kommerskollegium ganska sparsamt medgifver en sammanslagning af de skilda utmålen till ett. Af rent ekonomiska skäl drifves man emellertid att för en ordnad grufvebrytning bereda sig utväg till vattenkraft eller ångkraft för uppfordringen. Men som detta vanligen ställer sig dyrt, måste man ställa en större malmfångst i perspektiv. Att grufveföretag, det oaktadt, ofta misslyckas, ligger ju i sakens egen natur.

För att nå sitt mål blir det tillika nödvändigt ställa administrationen för ett gemensamt bolag i en hand för alla de fyndigheter af samma art, som ligga i hvarandras granskap. Uppsjö på malm i orten eller klena konjunkturer inverka naturligtvis alltid på brytningens omfattning. Men om främmande personer i saknad af ofvannämnde resurser komma öfver en malmanledning, äfven den ringaste, i ett grufvefälts omedelbara närhet, så uppdrifvas arbetslönerna tidtals till en onaturlig höjd, till skada för den planmessiga grufvedriften. Fordom gick det vanligen så till, att man plundrade ut malmen der läget var bekvämt, utan att man samtidigt vidtog några omständligare undersökningsarbeten med ortdrifning eller profborrning, och följden blef naturligtvis den, att grufvor öfvergåfvos, som sedermera befunnits innehålla betydliga malmtillgångar.

Angelägenheten af att, till bätnad för vårt lands jernhandtering, fortgå på detta praktiska sätt, och derjemte tillgodogöra sig alla de detaljerfarenheter, som för brytningen i öfrigt äro tillämpliga vid de särskilda grufvefälten, förstår en hvar, men det förefaller icke så, som om man rätt fattat att de enorma upoffringar, som vanligen till gagn för en kommande generation i motsats till den gamla plundringsmetoden nu måste göras, fördyrar malmen så, att dess saluvärde, vid tryckta konjunkturer för bergsbruket, ej sällan understiger brytningspriset.

Ehuru jag uraktlätit uttala någon anmärkning mot den redan beslutade förhöjningen af stämpel för mutsedlar, må det ursäktas mig att jag ej stillatigande kunnat åhöra antydningarna om att inmutningsrätten borde borttagas. Icke heller har jag fritt kunnat låta de argument passera, som föreburits om förhöjd stämpel å hviloståndsresolutioner. Jag skulle visserligen helst hafva sett, att eu mera billig eftergift egt rum, men då ett förslag derom icke torde hafva ringaste utsigt till framgång, anser jag mig fortfarande böra yrka bifall till reservanternas förslag.

Öfverläggningen var slutad. Derunder hade yrkats dels bifall till Utskottets hemställan, dels antagande af det förslag, som innefattades i Herr Reutersvälds hithörande reservation, dels ock afslag å såväl Utskottets hemställan som Kongl. Maj:ts framställning i förevarande ämne. Herr Talmannen gaf propositioner i öfverensstämmelse med dessa yrkanden samt förklarade sig anse röstöfvervigt förefinnas för den först-

Angående
stämpel-
afgiften.
(Forts.)

nämnda mening. Votering blef begärd samt anställdes, sedan till kontraposition antagits yrkandet på bifall till reservantens förslag, enligt en nu uppsatt och af Kammaren godkänd omröstningsproposition, lydande sålunda:

Den, som godkänner hvad Bevillnings-Utskottet i förevarande förordningsförslag under rubriken »hviloständsresolution» hemställt,

röstas Ja;

Den, det ej vill,

röstas Nej;

Vinner Nej, har Kammaren uti ifrågavarande afseende beslutat i öfverensstämmelse med det förslag, som innefattas uti Herr Reuterswärds vid Utskottets betänkande fögade reservation.

Voteringen visade 84 Ja mot 33 Nej; hvadan Utskottets hemställan bifallits.

De förslag, Utskottet framställt under rubrikerna »*Resolution*, kommunikations-», »*Resolution*, innefattande hufvudsakligt beslut, tecknad å företedd handling», »*Resolution* med rubrik», »*Salubref* å utmätningsvis försåld fast egendom», »*Sjöfartsbok*», »*Sjömansrulla* eller folkpass», »*Skeppsdagbok*» och »*Skiljobref* i äktenskap eller trolofning», blefvo, hvart för sig, godkända.

För »*Slutsedel*», hvilken handling Kongl. Maj:t ansett böra förses med stämpel å 1 krona, hade Utskottet föreslagit en stämpelafgift af 50 öre.

I fråga härom yttrade

Herr Lovén: Jag vill inskränka mig till att på grund af några af de skäl Utskottet anfört, yrka bibehållande af den gamla stämpelsatsen eller 25 öre. Att anlita mäklare är verkligen redan nu förenadt med icke obetydliga kostnader, om den obenägenhet härför, som därför redan för närvarande gör sig gällande, skulle genom en ny obillig pålaga blifva ännu större. Och då Kammaren redan åsatt denna art af tjänstemän en så betydlig afgift som 50 eller i Göteborg och Stockholm 200 kronor i form af stämpel å fullmakten, så kan det icke vara skäl att genom ifrågavarande åtgärd söka taga ifrån dem den sysselsättning, hvaraf deras inkomst ytterst är beröende.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet Herr Statsrådet Themptander: Det torde tillåtas mig att upplysa Kammaren om, att här är fråga om en stämpelsats, som med sitt nuvarande belopp qvarstått oförändrad allt sedan år 1815. Då stadgades nemligen för första gången, att slutsedel skulle beläggas med stämpel till ett belopp af 8 skillingar banko, motsvarande i nu gällande mynt 25 öre. Och man kan svar-

ligen påstå, att icke förhållandena sedan 1815 undergått den förändring, att den af Utskottet föreslagna förhöjning af stämpelsatsen å slutsedel från 25 till 50 öre är fullt befogad.

Jag skall bedja att få fästa herrarnes uppmärksamhet å betydelsen af en slutsedel. Mäklaren, som utfärdar densamma, anses, på sätt den föregående talaren mycket riktigt nämnde, såsom ett slags tjänsteman; han handlar under tjänstemanna-ansvar; af honom i utföningen af mäklarebefattningen begångna fel bedömas såsom tjänstefel; slutsedlarne utfärdas å tjänstens vägnar och tillerkännas vitsord. Slutsedeln är således jemförlig med af embetsmyndigheter utfärdade handlingar och bevis och då torde den siffra, som Utskottet föreslagit och som är lika med stämpeln å bevis i allmänhet, icke kunna anses för hög. Kongl. Maj:t har visserligen föreslagit, att stämpelsatsen skulle utgöra en krona, men på grund af den varsamhet, som jag anser vara af nöden, då det gäller förändringar angående stämpelskatten, i syfte af denna skatte-reforms utveckling, vill jag icke, mot hvad Utskottet här yttrat, förorda annat än bifall till Utskottets hemställan.

Herr E. G. Boström: Herr Finansministern har redan vederlagt en del af de mot Utskottets förslag anförda skäl. Men ännu kvarstår Herr Lovéns yttrande, att då mäklarne få betala 200 kronor för fullmakten, så borde icke stämpeln å slutsedeln höjas. Jag beder emellertid att få erinra talaren om, att den förra stämpelsatsen är gammal och att således ingen förändring derutinnan skett.

Efter det öfverläggningen förklarats slutad och propositioner gifvits enligt de gjorda yrkandena, biföll Kammaren Utskottets hemställan.

Hvad Utskottet vidare hemställt under de återstående rubrikerna i det uti förevarande § framlagda tariff-förslag godkändes.

§§ 4, 5, 7 och 8:

Blefvo jemväl godkända.

Likaledes godkändes *öfverskriften till Art. I* af förordnings-förslaget.

Den vidare föredragningen af Bevillnings-Utskottets föreliggande betänkande uppsköts till nästa sammanträde.

§ 2.

Justerades protokollsutdrag.

§ 3.

Föredrogs och godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, N:o 22, till Konungen, angående Riksdagens beslut i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående skyldighet för ny egare af jord att svara för utflyttningsbidrag m. m., som vid laga skifte blifvit bestämdt.

§ 4.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades:

Herr *A. P. Danielson* under 6 dagar från och med den 30 April och
» *C. A. Andersson* från Malmö under 12 dagar från och med
den 2 Maj.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 12 på natten.

In fidem
H. A. Kolmodin.